

Macht en Inspraak

Inleiding

Een aantal leden van de universitaire gemeenschap is de overtuiging gekomen dat de formele vertegenwoordiging binnen de Universiteit van Amsterdam tot een formaliteit is verworden. Waar vroeger het dreigende zetelverlies voor studenten binnen en buiten de universiteitsraad een motivatie kon zijn om alsnog te gaan stemmen lijkt er nu, ondanks vele goedbedoelde inspanningen, weinig te doen aan het feit dat slechts één op de negen studenten gebruik maakt van het recht zijn of haar stem te laten horen.

Sommigen concluderen hieruit dat de student tevreden is over de geboden kwaliteit van onderwijs en voorzieningen; anderen stellen zich op het standpunt dat de student überhaupt niet meer geïnteresseerd is in de studentenpolitiek en dat dit de resultante van een breder sociaal proces is. Dit lijken op het eerste gezicht logische en gerechtvaardigde verklaringen maar een feit is dat, zowel op lokaal als nationaal niveau, tot op heden weinig onderzoek is gedaan naar wat de student van vandaag nu werkelijk met de medezeggenschap wil en wat ze van haar verwacht.

Dit is de voornaamste reden voor het ASVA Studentenuite OnderzoeksBureau geweest om een onderzoek naar het verschijnsel inspraak op de Universiteit van Amsterdam te initiëren. ‘Hoe is het op de UvA gesteld met de inspraak?’ en ‘wat kan men doen om de situatie te verbeteren?’; zijn belangrijke vragen die in dit stuk aan de orde zullen komen. Maar ook vragen met betrekking tot de wenselijkheid en de vorm van de inspraak komen aan bod in voorliggend rapport.

Doelstellingen

De doelstelling van dit onderzoek is tweeledig; het ASVA Studentenuite OnderzoeksBureau vindt allereerst dat voor werkelijk waardevolle en gefundeerde discussies over vertegenwoordiging en de mening van studenten daarin goede informatievoorziening een absolute voorwaarde is en is van mening dat in de debatten die tot op heden gevoerd zijn teveel is uitgegaan van assumpties waarvan de juistheid te betwisten valt. Deze ‘informatielacune’ hoopt het OnderzoeksBureau doormiddel van dit onderzoeksrapport dan ook te kunnen opvullen.

Een tweede motivatie voor het OnderzoeksBureau is haar streven met dit onderzoek daadwerkelijke en praktisch toepasbare aanbevelingen te doen ter verbetering van de huidige situatie. Het gaat hierbij om aanbevelingen aan zowel de vertegenwoordigende organen als bestuurders en medewerkers van de Universiteit van Amsterdam. Ook hoopt het OnderzoeksBureau met dit stuk aandacht te vragen op hogere niveaus (in de Tweede Kamer en op het Ministerie van Onderwijs, Cultuur, Wetenschappen te Zoetermeer) voor de problematiek in het hoger onderwijs.

Centrale vraagstelling

Om te komen tot realisering van de bovenstaande doelstellingen is het onderzoek opgezet aan de hand van een centrale vraag:

‘Wat is de mening van leden van de gemeenschap van de Universiteit van Amsterdam, bestaande uit studenten, studentenvertegenwoordigers, personeel, personeelsvertegenwoordigers en bestuurders, over het functioneren van het huidige medezeggenschapsmodel en welke verbeteringen kunnen worden aangebracht in dit model?’

Methoden van onderzoek

Er bestaan, zoals uit het voorgaande is duidelijk geworden, verschillende meningen over de huidige situatie van medezeggenschap aan de UvA. Er bestaat veel onduidelijkheid over de huidige gang van zaken zoals uit het vervolg van dit stuk zal blijken. Deze onduidelijkheid zorgt ervoor dat men niet precies weet hoe de geconstateerde problemen op een constructieve en efficiënte, maar vooral effectieve manier te lijf kunnen worden gegaan.

Om deze onduidelijkheid weg te nemen zal het onderzoek bestaan uit enerzijds een descriptief ofwel beschrijvend onderzoek. Met de verkregen informatie zal een duidelijke beschrijving worden gegeven van de huidige situatie van de medezeggenschap zoals die naar de mening van de ‘spelers in het veld’ is. Anderzijds zal het onderzoek bestaan uit een empirisch onderzoek naar de mening van studenten over de situatie binnen en het instituut van de medezeggenschap. Het ASVA Studentenunie Onderzoeksbureau gebruikt een drietal methoden ter vergaring van de benodigde informatie:

Literatuurstudie

Ten eerste wordt gekeken naar wat er al onderzocht is op het gebied van medezeggenschap. Deze informatie wordt vergaard middels een literatuurstudie; dit houdt in dat bevindingen uit verschillende evaluaties en onderzoeken met betrekking tot medezeggenschap door bijvoorbeeld het ASVA Studentenunie Onderzoeksbureau, de Landelijke Studentenvakbond (LSVb), het Landelijk Overleg Fracties (LOF), Bureau B&A, de Commissie Datema en de UvA in dit onderzoek zullen worden opgenomen.

Interviews

Ten tweede zijn er interviews gehouden over de werking van het huidige medezeggenschapsmodel met experts op het gebied van medezeggenschap, studentvertegenwoordigers van Facultaire Studentenraden en de Centrale Studentenraad, bestuurders, personeelsleden en oud-studentenvertegenwoordigers.

De kritieken en aanbevelingen die uit deze interviews zijn voortgekomen zijn uiteraard in het onderzoek opgenomen.

Enquêtes

Door middel van een schriftelijke enquête onder studenten van de UvA probeert het ASVA Studentenunie Onderzoeksbureau te inventariseren wat de mening van de studenten over medezeggenschap is. Zo kan bekeken worden of studenten het al dan niet belangrijk vinden dat medezeggenschap bestaat, of ze iets merken van de activiteiten van de studentenraden, of ze hierbij betrokken zijn en in welke vorm zij medezeggenschap het meest wenselijk achten. Voor deze vorm van enquêteren is gekozen uit het oogpunt van representativiteit en de verwachting dat de garantie van anonimiteit de studenten zou aanzetten tot het geven van hun mening over medezeggenschap.

In samenwerking met het Bureau Bestuurlijke Informatie (BBI)¹ van de UvA is een a-selecte steekproef getrokken uit een adressenbestand van een populatie van 15.000 studenten van de UvA die zijn begonnen met studeren in of na 1 september 1997. Door deze a-selecte vorm is een representatieve steekproef van 1472 studenten uit de gehele populatie tot stand gekomen. Door middel van dit type steekproef kunnen we de meningen van de studenten generaliseren naar de algemene mening van de UvA student. De respons op deze steekproef was 26,9 %.

Verder is er nog een korte enquête gehouden onder de besturen van 58 studieverenigingen van de UvA; doel van deze enquête was om duidelijk te krijgen hoe studieverenigingen onderwijs in hun beleid implementeren en wat het succes is van deze inspanningen.

De respons op deze enquête was ongeveer 33 procent; 19 studieverenigingen stuurden de enquête terug. Hoewel dit, gezien de directe benadering onzerzijds van de studieverenigingen, niet de verwachtingen overtrof zijn wij van mening dat uit de 19 reacties een redelijk representatief beeld van de inspraak door studieverenigingen gedistilleerd kan worden.

Opzet

Om één en ander overzichtelijk te houden is besloten om het onderzoek in drie delen onder te verdelen.

Het eerste deel zal bestaan uit een beschrijving van de inspraak op de verschillende bestuurlijke niveaus en zal uit drie hoofdstukken omvatten; een hoofdstuk over inspraak op centraal niveau waarin de Centrale Studentenraad (CSR) en de Centrale Ondernemingsraad (COR) en hun verhoudingen met het bestuur en elkaar centraal zullen staan. Een tweede hoofdstuk over inspraak op facultair niveau waarin de Facultaire Studentenraden (FSR) en de Ondernemingsraden (OR) aan bod zullen komen. Het laatste hoofdstuk van dit

¹ Het universiteitsbestuur heeft in toenemende mate behoefte aan adequate bestuurlijke informatie dat aan monitor-, verantwoordings- en stuurinformatie. De missie van BBI is het tot stand brengen en onderhouden van een adequate bestuurlijke informatievoorziening voor de UvA en het stimuleren van het gebruik van de hierop gebaseerde stuurinformatie ('proliferatie van kengetallen'). *Bron:* <http://cf.bc.uva.nl/>

deel zal gaan over het subfacultaire niveau en de activiteiten van opleidingscommissies en studieverenigingen.

De informatie voor deze hoofdstukken is gedistilleerd uit de interviews met studentenvertegenwoordigers, (ervarings)deskundigen, bestuurders, medewerkers en stafvertegenwoordigers en uit de reglementen van de UvA.

Het tweede deel van het onderzoek zal bestaan uit een beschrijving en analyse van de resultaten uit bovengenoemde enquête onder 1472 studenten van de UvA. Hierin zal dus de mening van de UvA-student uitvoerig worden belicht.

Het derde en afsluitende deel van het onderzoek zal tenslotte bestaan uit conclusies en een selectie van aanbevelingen die uit het rapport (en de onderliggende informatiebronnen) naar voren zijn gekomen.

Amsterdam, juni 2001
Doede van der Hoeven
Bas van Zelst

Hoofdstuk 1

In dit eerste hoofdstuk over inspraak binnen de Universiteit van Amsterdam zal de aandacht uitgaan naar de Centrale Studentenraad en de Centrale Ondernemingsraad en de verhoudingen die zij zowel onderling als met de bestuurders hebben. Informatie is voortgekomen uit de interviews met vertegenwoordigers van zowel studenten als staf, bestuurders en diverse ervaringsdeskundigen maar ook uit literatuur met betrekking tot deze materie van onder andere de LSVb, het LOF, het ISO, de Universiteit van Amsterdam en de B&A groep. Een lijst van deze mensen is opgenomen in bijlage 5 van dit stuk

1.1 Een korte introductie tot de medezeggenschap

Om te begrijpen wat de problemen met de inspraak zijn is het belangrijk om inzicht te hebben in de mogelijkheden die de inspraakorganen hebben om hun stem te laten horen. De rechten en plichten van de organen zijn voor de CSR en de COR vastgelegd in respectievelijk de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW; met name hoofdstuk 9 over de Modernisering Universitaire bestuursstructuur (MUB)), de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) en de diverse UvA-reglementen.

1.1.1 De Gezamenlijke Vergadering

De Gezamenlijke Vergadering (GV) bestaat uit de zitting hebbende leden van de CSR en de COR zo bepaalt artikel 3 van het Reglement voor de Gezamenlijke vergadering². Dit inspraakorgaan van de Universiteit van Amsterdam heeft onder meer instemmingsrecht met betrekking tot de vaststelling en wijziging van het instellingsplan³ en het Universiteitsreglement en de vormgeving van het systeem van kwaliteitszorg dat op iedere Universiteit aanwezig moet zijn.

Als de GV haar instemming niet verleent zal er onderhandeld worden met het College van Bestuur. Mocht dat geen uitkomst bieden dan zal de Raad van Toezicht⁴ gaan bemiddelen en als ook dan geen oplossing is bewerkstelligd kan het geschil voorgelegd worden aan een geschillencommissie die dan een beslissing neemt. Beroep tegen de besluiten van deze geschillencommissie is mogelijk bij de bestuursrechter. Een dergelijke vergaande procedure is in de praktijk echt echter nog maar één keer voorgekomen.

² Zie voor een overzicht van de diverse reglementen: www.uva.nl > 'over de UvA' > 'reglementen'.

³ Het instellingsplan is het strategisch plan van de Universiteit van Amsterdam. Het is een kader voor de plannen van de faculteiten en de universitaire diensten en wordt iedere vier jaar opnieuw vastgelegd. Het instellingsplan 2002-2006 is op het moment van schrijven in de maak.

⁴ De Universiteit van Amsterdam heeft sinds de invoering van de MUB in 1997, net als alle universiteiten in Nederland, een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht beoordeelt het bestuur van de universiteit in zijn geheel en staat het College van Bestuur met raad bij. De Raad van Toezicht heeft geen uitvoerende bevoegdheden kan het beste worden vergeleken met de Raad van Commissarissen in het Nederlandse bedrijfsleven. Belangrijke plandocumenten zoals het instellingsplan, de begroting, het financieel jaarverslag en het bestuurs- en beheersreglement zijn onderworpen aan de goedkeuring door de Raad van Toezicht. De leden van de raad worden door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen voor ten hoogste vier jaar benoemd. Bron: www.uva.nl

Het ging destijds om een zaak waarin de universiteit zonder de benodigde toestemming van de medezeggenschapsraden een pand in New York had aangekocht.

1.1.2 De Centrale Studentenraad

Voor de CSR zijn het instemmingsrecht, het adviesrecht, het initiatiefrecht en het informatierecht de instrumenten om haar positie gestalte te geven. In de zaken waarin de CSR het instemmingsrecht heeft bestaat voor het College van Bestuur de verplichting voorstellen hieromtrent voor te leggen aan de CSR. De CSR kan dan weigeren in te stemmen; dit moet echter wel goed gefundeerd geschieden. De procedure die bij weigering tot verlening van instemming in gang wordt gezet is nagenoeg gelijk aan die van de Gezamenlijke Vergadering. Voor de CSR houdt het instemmingsrecht in dat zonder haar instemming geen besluiten genomen kunnen worden met betrekking regels op het gebied van veiligheid, welzijn, gezondheid, het studentenstatuut, de keuze uit medezeggenschapsstelsels (gedeeld of ongedeeld⁵), en de regels met betrekking tot de financiële ondersteuning van studenten.

Het tweede belangrijke recht dat ter beschikking van de CSR staat is het adviesrecht; dit houdt in dat de CSR zowel gevraagd als ongevraagd adviezen uit mag brengen over alle onderwerpen die de gang van zaken binnen de UvA betreffen. Het College van Bestuur is dan verplicht binnen zes weken een gemotiveerde reactie uit te brengen op het aangeleverde advies cq voorstel.

Over een aantal zaken is het College zelfs verplicht advies aan de CSR te vragen. Dit zijn zaken met betrekking tot de begroting, het reglement voor het College van Beroep voor de Examens, de vaststelling van het aantal studenten, richtlijnen voor de Onderwijs- en Examenregeling, en de huisvestingsplannen. De zwakte van het adviesrecht ligt erin dat het College, mits redelijk gemotiveerd het advies naast zich neer kan leggen.

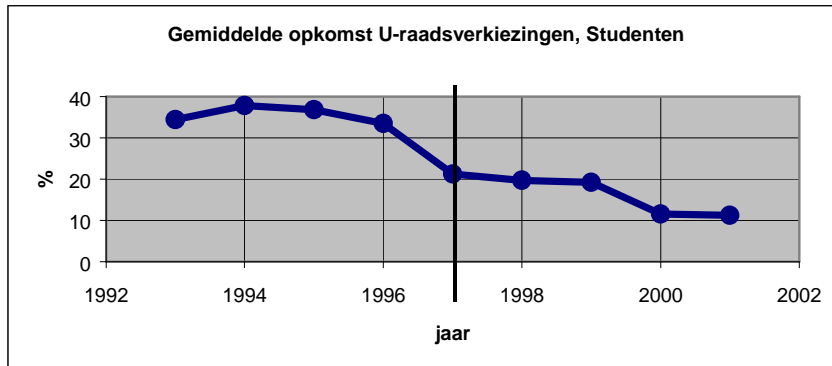
Het informatierecht, tenslotte, houdt eenvoudig gezegd in dat de CSR er recht op heeft alles te weten wat nodig is voor de effectieve uitoefening van haar bevoegdheden. Het College van Bestuur is dus verplicht de CSR de informatie te verschaffen die noodzakelijk is om haar andere rechten, het instemmings- en adviesrecht, effectief in te kunnen zetten. Over welke informatie vertrouwelijk is en welke informatie niet kan overigens discussie ontstaan.

De leden van de Centrale Studentenraad worden ieder jaar opnieuw gekozen door de studenten van de UvA die de keuze hebben uit verschillende lijsten zoals bijvoorbeeld DIS (Democratisch Initiatief Studenten) en StudAbeL.

⁵ Bij de invoering van de MUB in 1997 hadden de universiteiten de keuze tussen het gedeelde en het ongedeelde medezeggenschapsstelsel. Destijds is door de UvA gekozen voor het gedeelde medezeggenschapsstelsel hetgeen inhoudt dat studenten en personeel zowel op centraal als facultair niveau in gedeelde organen vertegenwoordigd zijn. In het ongedeelde model worden studenten- en personeelsbelangen door één raad behartigd. Zie verder ook paragraaf 1.2.1 en 1.5.

De opkomstpercentages zijn de laatste jaren enorm afgenomen tot ruim 11 % in het collegejaar 2000-2001 zoals blijkt uit de volgende grafiek. Met de verticale streep is het invoeringsjaar van de MUB aangegeven. Voor verdere informatie over opkomstpercentages (ook op landelijk niveau) wordt verwezen naar bijlage 2 welke is opgenomen achterin dit stuk.

Figuur 1.1: Gemiddelde opkomst verkiezingen

1.1.3 De Centrale Ondernemingsraad

Het laatste te behandelen inspraakorgaan op centraal niveau is de Centrale Ondernemingsraad. Als gezegd is het handelen van deze raad geregeld in de Wet op de ondernemingsraden (WOR). Evenals de CSR heeft de COR het instemmings-, het advies-, het initiatief- en het informatierecht. Praktisch houdt een en ander in dat de raad haar instemming moet verlenen met betrekking tot dezelfde zaken als de CSR, dit uiteraard met uitzondering van specifiek studentgerelateerde zaken. Ten aanzien van meer personeelsgerelateerde zaken zoals salariëring en onderzoek heeft de COR meer bevoegdheden dan de CSR. Ook voor de COR geldt de procedure als genoemd in paragraaf 1.1.2 bij een eventueel conflict met het College van Bestuur.

De Centrale Ondernemingsraad wordt iedere drie jaar verkozen door het personeel van de UvA; zij hebben bij die verkiezingen keuze uit verschillende, van vakbonden afgeleide, lijsten. Het opkomstpercentage bij deze verkiezingen ligt gemiddeld zo ongeveer rond de vijftig procent en was bij de laatste verkiezingen 45,6 %: dit wordt binnen de COR als een laag opkomstpercentage ervaren.

1.2 Verhoudingen tussen vertegenwoordigers

1.2.1 Gedeeld of ongedeeld?

Op de UvA is door het CvB gekozen voor het model van gedeelde medezeggenschap: studenten en personeel zijn daardoor vertegenwoordigd in verschillende organen, zoals al is duidelijk geworden uit voorgaande paragrafen. Een argument voor het model van gedeelde medezeggenschap is dat de

gedeeltelijk uiteenlopende belangen van studenten en staf zo beter behartigd kunnen worden.

Een ongedeeld orgaan zou volgens het College van Bestuur van de Technische Universiteit Delft bij voorbaat een compromis opleveren⁶. Dit wordt klaarblijkelijk als onwenselijk gezien. Een voordeel voor de studenten is dat hun belangen ‘in de discussie niet meer door globale argumenten worden ondergesneeuwd’ aldus het CvB van de UvA.⁷

Een ander argument is dat de MUB uitgaat van een gewijzigde visie over hoe de verhoudingen tussen vertegenwoordiging en bestuur zijn. Medebestuur is medezeggenschap geworden⁸ in het nieuwe model. De WOR, die daardoor van toepassing is, is uitdrukkelijk geschreven voor behartiging van personeelsbelangen en is mede daarom binnen die veranderde verhoudingen in het model de beste oplossing in de ogen van het College van Bestuur.⁹

Ook wordt vanuit het oogpunt van meer bedrijfsmatig handelen en de relatie met andere instellingen (zoals bijvoorbeeld UvA-holding¹⁰, het ACTA en het AMC) betoogd dat een gedeeld medezeggenschapsmodel de beste keuze is.

Het alternatief voor het gedeelde is het ongedeelde medezeggenschapsmodel; hierin zijn studenten en staf vertegenwoordigd in hetzelfde orgaan, zowel op centraal als facultair niveau. Voor dit model komt het meest gebruikte argument voort uit de filosofie dat de Universiteit een gemeenschap is waarin de universiteitsraad wordt geacht de universitaire gemeenschap als geheel te vertegenwoordigen.¹¹ Binnen deze filosofie is geen plaats voor de WOR die naar zijn aard, denkwijze en terminologie is toegesneden op toepassing binnen het bedrijfsleven.

Ook kan een universiteitsraad als instituut een hogere status dan twee separate vertegenwoordigingsorganen hebben. Tevens zal de continuïteit van kennis binnen een raad beter gewaarborgd zijn bij gedeelde medezeggenschap; leden zullen naar alle waarschijnlijkheid langer zitten (de werkdruk is lager en daardoor makkelijker te combineren met de studie) en bovendien kunnen medewerkers de nieuwe studenten makkelijker inwerken.¹² Samenwerking is op deze wijze gegarandeerd en onafhankelijker gemaakt van de personen die in de organen zitting hebben zoals nu het geval is.

⁶ ‘De bezinning op de MUB, een tussenstand’, B & A Groep, Den Haag, oktober 2001.

⁷ ‘Rapport bezinning op de MUB’, Universiteit van Amsterdam, juli 2001. pag. 9

⁸ De wet die voorging aan de MUB, de WUB, ging uit van een model van medebestuur. Studenten en personeel bepaalden in dat model nadrukkelijker zelf de koers van de Universiteit. De MUB gaat uit van een model van medezeggenschap waarin voor de vertegenwoordigingsorganen een meer controlerende en adviserende functie is weggelegd.

⁹ ‘Rapport bezinning op de MUB’, Universiteit van Amsterdam, juli 2001.

¹⁰ Zie bijlage I voor een overzicht van de organisatie van de UvA.

¹¹ Zie onder meer de MUB-bezinningen van KUN en RUG voor een evaluatie van de gedeelde medezeggenschap op deze universiteiten.

¹² Zie ook: ‘MUB-bezinning aan de UvA; een visie van de CSR’, Amsterdam, juli 2001.

1.2.2 De verhouding tussen CSR en COR

De verhouding tussen de CSR en de COR is bij monde van de huidig COR-voorzitter Kees de Lange als positief te kwalificeren: “we lopen de deur niet plat maar over de onderwerpen waarin een gezamenlijk belang is te onderkennen hebben we zeker regelmatig contact”.

Enkele andere geïnterviewden (zowel docenten als studenten) zijn minder te spreken over de verhouding tussen de vertegenwoordigers van het personeel en de studenten. Dit ligt volgens hen vooral aan het ‘feit’ dat studenten in vrijwel alle gevallen uit enthousiasme in een vertegenwoordigingsorgaan zitting nemen terwijl personeelsleden over het algemeen uit frustratie of ontevredenheid in de raden gaan. Hierdoor ontstaat er een soort natuurlijke spanning tussen personeel en studenten hetgeen de samenwerking niet altijd ten goede komt. Een slechte samenwerking tussen studenten en personeel levert dan vervolgens weer een zwakker blok tegenover de bestuurders op; zij stuiten op minder georganiseerde weerstand dan anders het geval zou kunnen zijn en dit werd door de geïnterviewden als negatief ervaren. De vraag is of bovenstaand probleem opgelost zou kunnen worden door te kiezen voor een ongedeeld medezeggenschapsmodel zoals bijvoorbeeld op de Rijksuniversiteit Groningen en de Katholieke Universiteit Nijmegen momenteel het geval is.

Op de Universiteit van Amsterdam lijkt volgens het College overigens “geen meerderheid te vinden voor een stelsel van ongedeelde medezeggenschap”¹³. De CSR en de COR hebben niet direct een voorkeur uitgesproken voor één van de twee modellen. De vraag is overigens in hoeverre deze conclusie representatieve waarde heeft gezien het procentueel kleine aantal respondenten bij dit door de UvA uitgevoerde onderzoek. Een heroverweging van deze uitspraak is in dat licht dan ook wellicht geen slecht idee.

1.3 Verhoudingen tussen bestuurders en raden

Op het eerste gezicht lijken de verhoudingen tussen enerzijds studenten-vertegenwoordiging en centraal bestuur en anderzijds personeels-vertegenwoordiging en centraal bestuur wezenlijk te verschillen. De onderwerpen stemmen niet altijd overeen en het lijkt niet onlogisch om te denken dat bestuurders zich anders opstellen tegenover studenten dan tegenover staf.

Toch zitten er opvallend veel overeenkomsten in de problemen die student- en stafvertegenwoordiging binnen het MUB-model hebben met de centrale bestuurders. In de interviews kwamen de hieronder behandelde problemen naar voren:

¹³ ‘Rapport bezinning op de MUB’, Universiteit van Amsterdam, juli 2001.

1.3.1 Tijdigheid informatievoorziening

Tijdigheid van informatievoorziening is een groot probleem zo blijkt. Het komt vaak voor dat van de diverse organen instemming of een advies met betrekking tot een bepaald besluit verwacht wordt terwijl de informatievoorziening vanuit in dit geval het College op zich laat wachten. Dit probleem speelt ook op andere Universiteiten; “de medezeggenschap kan hierdoor moeilijk belangen en overwegingen van het bestuur die vooraf gingen aan het besluit overzien. Daarnaast krijgt men alternatieven voor het besluit nauwelijks te zien”¹⁴.

De vraag die hierbij rijst is of deze constatering ook voor de besluitvorming binnen de UvA geldt. Uit de interviews kwam naar voren dat studentenvertegenwoordigers met deze onwenselijke gang van zaken bekend zijn.

1.3.2 Het wettelijk kader

In een groot aantal interviews werd de onbekendheid met het beoogde functioneren van het wettelijk kader als een belangrijk probleem binnen het huidige inspraakmodel betiteld. Niet direct de onbekendheid met wettelijke verplichtingen en bevoegdheden lijkt een probleem doch de interpretatie en uitvoering van de regelgeving.

Veelal is bij zowel bestuurders als vertegenwoordigers onbekend wanneer er nu precies een wettelijke verplichting bestaat om de vertegenwoordiging te vragen om instemming of advies. Ook de regeling met betrekking tot het verstrekken van informatie kan op verschillende wijzen geïnterpreteerd worden. Gevolg hiervan is dat bestuurders aan hun verplichtingen doorgaans minimaal invulling geven hetgeen de vertegenwoordiging ernstig kan beperken in haar bewegingsvrijheid.

1.3.3 Sociale verhoudingen tussen vertegenwoordiging en bestuur

In de interviews kwam naar voren dat binnen de vertegenwoordigingsorganen de idee leeft dat men niet serieus wordt genomen en dat de medezeggenschap door de bestuurder enkel gezien wordt als een onwenselijk obstakel in de besluitvormingsprocessen¹⁵.

De onderlinge relatie tussen vertegenwoordiging en College van Bestuur ‘kenmerkt zich op veel universiteiten (..)door wantrouwen, onbegrip en onwennigheid.’¹⁶ In de interviews kwam naar voren dat dit probleem ook op de UvA speelt. Men heeft het gevoel dat de inspraak slechts met de mond beleden wordt en dat de besluiten op centraal niveau in werkelijkheid al genomen zijn in de overleggen tussen het CvB en het facultaire management (de Decanen).

¹⁴ ‘MUB, een èchte evaluatie.’, LSVb/ LOF, Utrecht, februari 2002.

¹⁵ CSR Jaarverslag 2000-2001

¹⁶ ‘De bezinning op de MUB, een tussenstand’, B & A Groep, Den Haag, oktober 2001.

Niet vergeten moet worden dat dit probleem als belangrijke trigger kan functioneren voor andere problemen zoals het tekort aan tijdige informatievoorziening en de onduidelijke invulling van het wettelijk kader.

In geval van zwaarwegende of principiële bezwaren kan een geschil aangespannen worden bij de geschillencommissie; toch lijkt de vertegenwoordiging op centraal niveau hier niet overdadig gebruik van te willen maken. Het argument dat daarvoor genoemd wordt is behalve de tijdrovendheid van zo een procedure het gevoel dat men door het starten van een procedure op andere gebieden wel eens 'de eigen glazen in zou kunnen gooien'. Vertegenwoordigers moeten dus constant meewegen in hoeverre het aanspannen van een procedure van invloed zal zijn op de verhouding met de bestuurder en wat dat voor gevolgen heeft op andere gebieden. Vooral dit laatste is in een model waarin informele medezeggenschap als waardevoller en invloedrijker wordt gezien dan formele bestuursbeïnvloeding¹⁷ een groot probleem.

1.3.4 Complexiteit materie en continuïteit

Vooraf binnen de CSR komt het voor dat door een tekort aan expertise over een bepaald onderwerp geen goed gefundeerde mening gevormd kan worden; dat is niet bedoeld als een verwijt aan de studentvertegenwoordigers doch slechts een constatering van een probleem. Doordat de studenten slechts voor een jaar benoemd zijn binnen het centrale orgaan is het moeilijk om 'specialisten' op bepaalde gebieden te hebben daar, vooral centraal, issues vaak over een langere periode spelen (denk in dit kader bijvoorbeeld aan de voorgenomen fusie tussen HvA en UvA en de invoering van het bachelor-master systeem); hetgeen expertise met betrekking tot deze besluitvorming niet ten goede komt.

Ook landelijk speelt dit probleem: "Door het gebrek aan kennis en kunde kan de beschikbare informatie ook niet voldoende geïnterpreteerd en beoordeeld worden." ¹⁸; zo concludeert de MUB-bezinning. De vraag is echter in hoeverre deze achterstand in kennis en kunde gerelateerd is aan de informatievoorziening: problemen met interpretatie en beoordeling van informatie zouden ook kunnen ontstaan doordat beschikbare informatie en de toegang daartoe te beperkt is.

Op het centrale niveau van de personeelsvertegenwoordiging is deze kwestie minder aan de orde daar, zoals in paragraaf 1.1.4 al werd gesteld, de leden van de COR benoemd worden voor een periode van drie jaar en bovendien vaak nog voor een langere periode blijven zitten.

1.4 Verkiezingen en legitimiteit

Op de UvA gaat men uit van een democratisch model waarin zowel studenten- als stafvertegenwoordigers worden gekozen. Lijsten moet hierin zorgen voor een

¹⁷ 'MUB, een èchte evaluatie.', LSVB/ LOF, Utrecht, februari 2002.

¹⁸ 'De bezinning op de MUB, een tussenstand', B & A Groep, Den Haag, oktober 2001.

zorgvuldige selectie van de kandidaten. Mensen die vervolgens zijn gekozen leggen na één respectievelijk drie jaar verantwoording af aan hun achterban.

In theoretisch opzicht lijkt dit een wenselijk model maar in de praktijk is het functioneren ervan aan nogal wat kritiek onderhevig. Zo was een ruim deel van de geïnterviewden van mening dat de lijsten niet functioneren; door het lage aantal kandidaatstellingen krijgen zij niet serieus de kans om de meest geschikte kandidaten te kiezen en zo het niveau van de lijst te kunnen garanderen.

Met andere woorden: door een gebrek aan aanbod kan eenieder die wil in een vertegenwoordigingsorgaan zitting nemen ongeacht wat zijn of haar motivatie of kwaliteit is. Het behoeft geen betoog dat dit een onwenselijke situatie is.

Een tweede bezwaar dat veel geïnterviewden hebben is dat er niet werkelijk sprake is van 'verantwoording aan de achterban' door studentvertegenwoordigers. De lijsten vertonen geen continuïteit in de benadering van universitaire politiek. Hierdoor is het moeilijk om de lijsten 'af te straffen' bij een slecht gevoerd beleid. Doordat studenten voor slechts één jaar zitting hebben in de raden kunnen ook zij niet electoraal ter verantwoording worden geroepen.

Een derde, veel groter bezwaar dat bij een substantieel deel van de geïnterviewden leeft zijn de lage opkomstpercentages die worden behaald bij de verkiezingen van zowel studenten als personeel. De lage opkomst breekt de raden op in de verhouding met de bestuurders, het draagt er aan bij dat vertegenwoordigers niet meer serieus genomen of zelfs genegeerd worden door bestuurders. De bestuurders gaan ook niet genoeg op zoek naar andere manieren om de mening van studenten te horen en in de besluitvorming te integreren zo kwam uit de interviews naar voren.

1.5 Oplossingen op centraal niveau

Uiteraard bestonden de interviewsessies niet enkel uit het constateren van problemen; ook veel voorstellen ter verbetering van de centrale inspraak zijn naar voren gekomen. Hieronder proberen we weer te geven wat de meest gehoorde oplossingen waren.

1.5.1 Continuïteit

Een van de belangrijkste problemen binnen de medezeggenschap is momenteel het continuïteitsprobleem; doordat de studentenraden slechts voor 1 jaar worden aangesteld en studenten over het algemeen niet voor een tweede termijn zitting nemen verdwijnt ieder jaar veel expertise uit de raden.

Hierdoor moeten nieuwe raadsleden steeds opnieuw contacten aanleggen, zaken uitzoeken of anderzijds het wiel opnieuw uitvinden; dit is een tijdrovende bezigheid die ten koste gaat van primaire bezigheden.

In de interviews kwam naar voren dat, gezien de hoge studiedruk, de oplossing voor dit probleem niet gevonden kan worden het motiveren van studenten om langer aan te blijven als raadslid en zich opnieuw verkiesbaar te stellen. Veeleer

wordt gedacht aan een overlap in de bezetting; bij halfjaarlijkse aanstelling (de zogenaamde 'dakpanconstructie') zou daarvoor slechts de helft van het aantal zittende leden moeten worden herkozen.

Groot voordeel van dit systeem is dat de 'oude' raadleden de nieuwe raadsleden zo snel kunnen inwerken en de expertise dus binnen de raad blijft.

1.5.2 Kiezen of delen?

Het College van Bestuur kan eens in de vijf jaar, in goed overleg en met instemmingsrecht van beide vertegenwoordigingsorganen, kiezen om het medezeggenschapsmodel van gedeeld naar ongedeeld, of andersom, om te zetten. In de interviews gaven een aantal mensen aan dat zij het moment rijp vinden voor zo een koerswijziging; argument voor deze stelling worden onder andere gevonden in de ontevredenheid over het functioneren van het huidige model.

'De gedeelde medezeggenschap heeft zijn kans gehad op de UvA; het wordt tijd voor een andere wind'; aldus een studentenvertegenwoordiger. Voor deze stelling pleit dat 'het thans niet of nauwelijks vast te stellen is of door invoering van het nieuwe organisatiemodel de effectiviteit van de besluitvorming is verhoogd'¹⁹. Het is dus zelfs voorstelbaar dat 'het nieuwe organisatiemodel' de effectiviteit van de uitvoering negatief heeft beïnvloed.

Ook wordt wel betoogd dat er niet zo iets bestaat als de ongedeelde belangen van studenten en personeel; 'de universiteit is een gemeenschap en het gevolg daarvan is dat er een wederzijdse afhankelijkheid tussen de belangen van staf en studenten bestaat. Daaraan doet het huidige model geen recht'.

1.5.3 Relatie met de achterban

Natuurlijk is het niet zo dat alle klachten over het functioneren van de medezeggenschap hun oorzaak enkel hebben in de zwakte of onduidelijkheid van het wettelijk kader; studentenvertegenwoordigers doen ook te weinig met de bevoegdheden die ze hebben en de personeelsvertegenwoordiging is op centraal niveau ernstig verdeeld zo komt naar voren in de interviews. Studenten en personeelsvertegenwoordigers zouden meer naar hun achterban moeten toegaan om te scannen wat hun mening is over allerhande onderwerpen en vanuit die informatie het algemeen belang daadwerkelijk behartigen. Voor studenten specifiek geldt 'dat als je te maken hebt met een opkomst van 11,3 % je niet serieus kunt volhouden dat je de student vertegenwoordigd' is de mening van een oud-studentenvertegenwoordiger.

Ook is een veelgehoord verwijt dat raden te braaf zijn en te weinig kiezen voor een harde opstelling jegens de bestuurder. Zo een opstelling zou de bestuurder dwingen in overleg te treden en zich niet op te stellen onder het motto 'zolang jullie niet in staat zijn de boel hier te bezetten, hoeven wij jullie ook niet serieus te nemen'.

¹⁹ 'Rapport bezinning op de MUB', Universiteit van Amsterdam, juli 2001.

1.5.4 Attitude bestuurder

De attitude van de bestuurder is volgens een aantal geïnterviewden een belangrijk probleem dat de invoering van de MUB met zich meebracht. In het onderzoek dat de LSVB in samenwerking met het LOF deed²⁰ komt naar voren dat slechts 36,1% van de respondenten van mening is dat de bestuurders de medezeggenschap werkelijk belangrijk vinden. Onder de bestuurders is dat percentage aanmerkelijk hoger.

De ervaring is dat leidinggevendenden onder de nieuwe structuur geneigd zijn minder of helemaal niet te informeren en te communiceren en er dus regelmatig besluiten worden genomen waarvoor wellicht weinig tot geen draagvlak bestaat; 'hierdoor wordt aan de legitimiteit van die besluiten getwijfeld'²¹. Een van de gremia die dit probleem in de hand werken is het (overigens vertrouwelijke) Centraal Bestuurlijk Overleg (CBO) dat bestaat uit de decanen en het CvB. Binnen dit overleg zouden de besluiten voorgekookt worden en aldus nagenoeg immuun voor beïnvloeding door de inspraakorganen worden gemaakt. 'Ook komt het voor dat het College van Bestuur afspraken maakt maar bij het uitblijven van de uitvoering van de besluiten zichzelf beroept op de autonomie van de faculteit als uitvoerend orgaan'; zo wordt wel gesteld.

Kort gezegd komt het erop neer dat bestuurders zich daadwerkelijk moeten willen laten beïnvloeden door de medezeggenschap en moeten afstappen van de houding waarin enkel de eigen mening serieus wordt genomen. Goed overleg en gefundeerde discussies kunnen de kwaliteit van voorgenomen besluiten enkel verbeteren en om deze reden dient de bestuurder zich dan ook serieus in de discussie te mengen; tenslotte is het belang van de UvA-gemeenschap ook hun belang!

1.5.5 Democratie?

Als het gaat om de vraag hoe de studentenvertegenwoordigers aangesteld moeten worden is men het in de interviews niet eens; een aantal mensen stelt dat de verkiezingen noodzakelijk zijn omdat studenten en personeel zich anders niet langer vertegenwoordiger van studenten en personeel kunnen noemen. 'De legitimiteit wordt in dat geval een nog groter probleem dan nu al het geval is en dat is een onwenselijke situatie'; zo wordt gesteld. Er moet vooral geïnvesteerd worden in de bestrijding van de lacunes binnen het democratische model en dat gebeurt op dit moment niet genoeg. Deze investering zal dan onder meer moeten bestaan uit een verbetering van de wijze waarop de centrale organen hun achterban benaderen zoals is gesteld in paragraaf 1.5.3.

²⁰ 'MUB, een èchte evaluatie.', LSVB/ LOF, Utrecht, februari 2002.

²¹ Vrij naar; 'Rapport bezinning op de MUB', Universiteit van Amsterdam, juli 2001.

Anderen zijn voor een systeem van sollicitaties; studenten zouden aangesteld moeten worden door een sollicitatiecommissie zodat alleen de werkelijk gemotiveerde en geschikte kandidaten zitting kunnen nemen in een vertegenwoordigingsorgaan. De vraag is alleen wie deze sollicitatiecommissies dan moeten bemensen.

Een derde mogelijkheid die genoemd is als oplossing voor legitimiteitproblemen is die van het houden van bindende dan wel adviserende referenda onder studenten en personeel. Voordeel hiervan is dat duidelijkheid ontstaat over wat de mening van de universitaire gemeenschap over een bepaald onderwerp is.

Een nadeel is dat bij bindende referenda de stemmen van de minderheid 'verloren gaan' en het te verwachten gebrek aan 'know-how' met betrekking tot universitaire zaken bij veel studenten.

Te denken valt overigens ook aan een combinatie van de bovenstaande wijzen om inspraak te realiseren; centrale vertegenwoordiging (gedeeld of ongedeeld) waarin het referendum als hulpmiddel ter bepaling van de algemene overtuiging dient is een niet onvoorstelbare optie.

Een andere mogelijke combinatie is het model van goed werkende fracties, waarbij je door middel van sollicitatiegesprekken een plek op een lijst kan bemachtigen om vervolgens op basis van een partijprogramma en een campagne gekozen te worden.

1.5.6 MUB

De laatste en tevens meest lastig te realiseren oplossing ligt in de wijziging van de wettelijke bevoegdheden; die zouden in de WHW veel specifiekere uiteengezet kunnen worden in die zin dat duidelijk aangegeven moet worden wanneer van welk recht gebruik gemaakt zou moeten worden. Op dit moment kan er namelijk discussie ontstaan of het besluiten betreffen waarop het instemmingsrecht danwel het adviesrecht moet worden toegepast. Zo een formele discussie komt de inhoudelijkheid van het debat niet ten goede en levert bovendien slechts onnodige vertragingen in het besluitvormingsproces op. Bij het uitblijven van een wetswijziging zou het specificeren van plichten en bevoegdheden in het reglement van de UvA moeten geschieden.

Hoofdstuk 2

Dit tweede hoofdstuk zal de inspraak op facultair niveau behandelen. Derhalve zal ingegaan worden op zaken die spelen omtrent de Facultaire Studentenraden, de Decanen en andere bestuurders op het hogere facultaire niveau. Het is met de beschrijving van deze materie onvermijdelijk dat bepaalde problemen samenvallen met problemen die op het centrale niveau eveneens worden ervaren. In de interviews is namelijk over beide niveaus gesproken hetgeen de ondervraagden heeft verleid tot het maken van vergelijkingen tussen de verschillende niveaus. Enige herhaling van zetten is aldus onvermijdelijk maar getracht is om deze tot een minimum te beperken.

2.1 Medezeggenschap op facultair niveau

Binnen de faculteit geldt wat betreft de vertegenwoordiging hetzelfde als op het centrale niveau; de studenten kennen een eigen vertegenwoordigingsorgaan, te weten de Facultaire Studentenraad (FSR) en het personeel ziet haar belangen behartigd in een Facultaire Ondernemingsraad (OR).

Er bestaat binnen deze laag in de universitaire organisatie geen orgaan waarin studenten en staf 'verplicht' gezamenlijk vertegenwoordigd zijn zoals het centrale niveau dit met de Gezamenlijke Vergadering wel heeft. Uiteraard is het wel goed mogelijk dat FSR en OR overleg voeren over het te voeren beleid en de opstelling jegens de Decaan en andere bestuurders.

2.1.1 De Facultaire Studentenraad

De FSR kan in eenvoudige bewoordingen gezien worden als 'het zusje van de CSR'; waarop de CSR zich op centraal niveau richt, doet de FSR op facultair niveau. De behartiging van de studentenbelangen geschiedt door de FSR met behulp van de vier rechten die ook de CSR heeft. Het instemmingsrecht is uiteraard toegesneden op de facultaire behoefte en bestaat dan ook uit het recht instemming te verlenen, of op gegronde redenen te weigeren, met betrekking tot vaststelling of wijziging van het faculteitsreglement en op bepaalde, niet het onderwijs betreffende, delen van het onderwijs- en examenreglement (OER).

Het adviesrecht is een tweede instrument dat de FSR ter beschikking staat; ook hier geldt dat de raad gevraagd en ongevraagd (het initiatiefrecht) advies te verlenen met betrekking tot allerlei onderwerpen. Dit is vastgelegd in het faculteitsreglement; de minimumeis is dat 'de raad ten minste het adviesrecht wordt toegekend inzake aangelegenheden die het voortbestaan van en de goede gang van zaken binnen de faculteit betreffen'²² Verder regelt het faculteitsreglement de wijze waarop de Decaan informatie dient te verschaffen aan de raad.

²² Besluit van het College van Bestuur, 24 april 1997, gewijzigd 21 april 1998 en 28 mei 1999. Bron:

www.uva.nl

Dit blijkt echter ook op facultair niveau een probleem: ‘persoonlijke factoren en informele contacten zijn doorslaggevend en de bereidwilligheid van de individuele Decaan is cruciaal’²³. Een situatie die zich ook op de UvA voordoet.

2.1.2 De (facultaire) Ondernemingsraad

Op de UvA zijn er acht ‘regionale’ stafvertegenwoordigingsorganen; een orgaan voor elke faculteit en een apart orgaan voor de sector diensten binnen de UvA. Hierbij moet gedacht worden aan vertegenwoordiging voor medewerkers van het Maagdenhuis en het Expertise Centrum Academische zaken (ECA).

De verhouding tussen de ondernemingsraad en het faculteitsbestuur wordt, behalve door de WOR, formeel gereguleerd door de faciliteitenregeling medezeggenschap UvA²⁴. De bestuurders kunnen in overleg met de raad een afwijkende regeling vaststellen als daar behoefte aan is maar de bestuurder blijft verantwoordelijk voor een goede toepassing van het overeengekomen reglement.

Het reglement regelt onder meer de faciliteiten en voorzieningen die er bestaan voor docenten om zich actief in te zetten op het gebied van medezeggenschap en de zaken die betrekking hebben op scholing en vrijstellingen van raadsleden.

Ook de ondernemingsraden op facultair niveau hebben een aantal instrumenten waarmee zij effectief gestalte aan de hen toegekende inspraakmogelijkheden trachten te geven²⁵. Het instemmingsrecht betreft op dit niveau voor de Decaan de verplichting instemming te vragen van de raad voor besluiten met betrekking tot de organisatie (zoals het faculteitsreglement of de regeling werkoverleg), de arbeidsomstandigheden (zoals het ziekteverzuimbeleid en alle zaken genoemd in het Plan van Aanpak Arbo) en beloningssystemen, HRM-beleid en de regelingen met betrekking tot functionerings- en beoordelingsgesprekken.

Het adviesrecht houdt voor de facultaire ondernemingsraad in dat hen om advies gevraagd moet worden voor voorgenomen besluiten met betrekking tot onder meer benoemingen van bestuurders (bijvoorbeeld onderwijsdirecteuren of afdelingsvoorzitters), de jaarlijkse begroting en belangrijke investeringen, wijzigingen in de organisatie of werkzaamheden van de faculteit. Als de Decaan er voor kiest het advies van de ondernemingsraad niet op te volgen, kan de ondernemingsraad binnen een bepaalde opschortingstermijn bezwaar maken bij de Ondernemingskamer van de Rechtbank.

Het derde belangrijke recht dat de OR heeft is het informatierecht; de Decaan moet hierdoor alle informatie verstrekken die de Ondernemingsraad nodig heeft of denkt nodig te hebben voor het uitoefenen haar taken.

²³ ‘De bezinning op de MUB, een tussenstand’, B & A Groep, Den Haag, Oktober 2001.

²⁴ In onderling overleg tussen College van Bestuur en Centrale Ondernemingsraad vastgesteld op 3 november 2000.

²⁵ Informatie onder meer ontleent aan <http://www.hum.uva.nl/~or> > adviezen.

2.2 Verhoudingen tussen FSR en OR

In de interviews kwam naar voren dat de samenwerking op facultair niveau tussen student- en stafvertegenwoordiging niet al te soepel loopt. Vaak komt het voor dat beide organen helemaal geen contact hebben over zaken die toch het algemeen belang betreffen en dit lijken vooral de studenten een slechte zaak te vinden. Zij weten veelal niet wanneer ze wel de steun van de ondernemingsraad hebben en wanneer niet terwijl de studentenvertegenwoordiging over het algemeen wel aangeeft behoefte te hebben aan ondersteuning door het personeel in de overleggen en conflicten met bestuurders. Hier lijkt dus een duidelijk verbeterpunt te liggen²⁶.

Ook komt in de interviews naar voren dat er bij sommige FSR leden de wens bestaat dat het College van Bestuur zich actiever gaat bezighouden met hetgeen op de faculteiten de revue passeert; een gericht beleid op de verhoudingen binnen de faculteiten is volgens een aantal geïnterviewden zelfs noodzakelijk. Bij zo een gericht en helderder beleid wordt onder meer gedacht aan een functie voor het CvB als mediator in conflicten tussen studentenvertegenwoordigers/ ondernemingsraad en bestuurders (vaak de Decaan).

2.3 Verhoudingen tussen bestuurders en raden

Over de verhoudingen die in de 'na-MUBse' periode zijn ontstaan tussen de Decaan en de raden op facultair niveau is al een aantal jaren veel te doen.²⁷ Veel mensen zijn van mening dat de Decaan te veel bevoegdheden heeft gekregen zonder dat deze effectief getoetst kunnen worden; veel Decanen nemen dan ook besluiten waarvoor op de werkvloer weinig draagvlak is te vinden met gebrekkige uitvoering en algemene ontevredenheid als gevolg. Voor de invoering van de MUB is al aangegeven dat het 'grote gevaar van het aanstellen van beroepsmanagers schuilt in de communicatie met de werkvloer, met name met de afgevaardigden van die werkvloer in de faculteitsraad'²⁸; deze conclusie is afgaande op de interviews bewaarheid gebleken.

²⁶ Een voorbeeld voor de afstand die tussen die tussen FSR en OR kan bestaan is kortgeleden gegeven op de Faculteit der Geesteswetenschappen. Op deze faculteit is een conflict met de decaan ontstaan over de invoering van het nieuwe bachelor-masterstelsel; in het interview met de voorzitter van de FSR Geesteswetenschappen kwam naar voren dat de OR 'hopeloos verdeeld' is en er nauwelijks samenwerking mogelijk lijkt. Het komt door de verdeeldheid van de OR zelfs voor dat bepaalde besluiten door de OR genomen worden die niet eerst door goed overleg voorafgegaan zijn; dit komt een helder beleid uiteraard niet ten goede.

²⁷ Zie onder meer 'De bezinning op de MUB, een tussenstand', B & A Groep, Den Haag, oktober 2001 en 'Deregulering en de positie van de student', ISO en LSVB, oktober 2001.

²⁸ 'De mythe van de piramide', verslag van de conferentie 'Het democratisch experiment' te Amsterdam, mei 1994.

2.3.1 Sociale verhoudingen

De UvA zelf constateert echter in haar MUB-bezinning dat de verhoudingen ‘over het algemeen redelijk zijn te noemen’²⁹. Uit de interviews komt naar voren dat dit een ongenueanceerde conclusie is; de verstandhouding tussen Decaan en raad lijkt van faculteit tot faculteit juist erg wisselend te zijn.

Uitgesproken slecht is de verhouding op de Faculteit der Geesteswetenschappen (FGW), de Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica (FNWI) en de Faculteit der Economie en Econometrie (FEE). De Decaan voorziet slecht in de informatiebehoefte, doet slechts summier adviesaanvragen en lijkt de medezeggenschap überhaupt niet serieus te willen nemen. Hierbij wel de aantekening dat de Decanen niet zelf geïnterviewd zijn en de informatie derhalve, hoewel zorgelijk binnen een beperkter perspectief gezien moet worden.

Op de Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen (FMG) en de Medische Faculteit (AMC) stemmen de verhoudingen tussen bestuurder en raad echter tot meer tevredenheid. Men geeft aan dat door de bestuurders serieus wordt geluisterd naar argumenten van de raden en dat men daadwerkelijk wil investeren in het opbouwen van een constructieve relatie. Dat er sprake zou zijn van de situatie waarin de verhoudingen over het algemeen redelijk zijn is dus niet uit de interviews gebleken.

2.3.2 Informatievoorziening, wettelijk kader en gevolgen

Ook op het facultaire niveau blijkt de informatievoorziening een groot probleem; de afhankelijkheid van de Decaan is groot, in feite bepaald hij welke informatie de raden bereikt en welke niet. Door deze afhankelijkheid blijkt uit de interviews dat de tevredenheid over de informatievoorziening zeer wisselend is. Sommige decanen voorzien beter in de informatiebehoefte dan anderen.

Als de Decaan besluiten neemt terwijl de raden weinig kennis van de materie hebben is maar de vraag in hoeverre zo’n besluit effect zal sorteren aldus de ondervraagden. Besluiten waartegen op de werkvloer aversie bestaat voorkomen dat betrokkenheid ontstaat bij diegenen die de besluiten uit moeten voeren. Als deze toewijding er niet is zou de implementatie van plannen misschien zelfs meer tijd in beslag kunnen nemen dan het geval zou zijn als eerst onder personeel en studenten draagvlak was gecreëerd; het zonder of met weinig overleg nemen van besluiten lijkt in sommige gevallen dus een inefficiënte manier van werken te zijn.

Verder lijkt de onduidelijkheid over hoe de verschillende wetten en reglementen nu precies gelezen moeten worden op facultair niveau nog meer te spelen dan op universitair niveau. De gebrekkige continuïteit die is benoemd in paragraaf 1.3.2 en ook op facultair niveau speelt lijkt daar ook geen goed aan te doen; nieuwe

²⁹ ‘Rapport bezinning op de MUB’, Universiteit van Amsterdam, juli 2001.

raden moeten daardoor telkens weer ontdekken hoe de bestuurder het meest effectief benaderd kan worden en welke zaken er precies spelen.

2.4 Verkiezingen

De geïnterviewden geven aan de verkiezingen niet bepaald met veel vertrouwen tegemoet te zien: de verwachting is dat de opkomst dit jaar op zowel facultair als centraal niveau weer lager zal zijn gezien de terugloop in de afgelopen jaren.³⁰ De ondervraagden wijten dit vooral aan het tekort aan kandidaten dat op facultair niveau een groot probleem is. Veel raden zijn dan ook niet volledig gevuld of gevuld met mensen die weinig tijd willen besteden aan de studenteninspraak. Er is een structureel gebrek aan concurrentie tussen kandidaten waardoor zowel potentiële kandidaten als de 'gewone' student, mede door het gebrek aan bijvoorbeeld serieuze verkiezingsdebatten, geen enkel idee heeft voor welke ideeën welke mensen nu precies staan en wat de verschillen tussen die ideeën zijn. Het fictief meedingen van partijen als Mudagh Machmar naar zetels die vervolgens deze zetels niet vullen komt ook het vertrouwen en geloof in de studenteninspraak niet ten goede.

Het functioneren van het democratisch model zoals dat geldt op de UvA (beschreven in paragraaf 1.4) lijkt uit het oogpunt van legitimiteit ook op facultair niveau ter discussie te staan. Een ruim aantal van de ondervraagden geeft aan in beginsel geen problemen te hebben met de keuze voor een sollicitatiesysteem op facultair niveau maar stelt wel dat een systeem van gekozen vertegenwoordigers de voorkeur heeft.

2.5 Oplossingen op facultair niveau

De problemen die in dit hoofdstuk aan de orde zijn gekomen lijken veel op de problemen die op centraal niveau aan te wijzen zijn met de aantekening dat het verschil in de onderwerpen die worden behandeld uiteraard bepaalde problemen specificeert. Hieronder een weergave van de in de interviews aangedragen oplossingen.

2.5.1 College van Bestuur

Veel van de ondervraagde studentenvertegenwoordigers geven aan dat het College van Bestuur actiever moet ingrijpen en een bemiddelende rol spelen als er problemen ontstaan tussen de facultaire raden en de Decaan; de houding is op dit moment in hun ogen te passief en men verschuilt zich teveel achter de 'autonomie van de faculteit'.

Kortgeleden is er op de Faculteit der Geesteswetenschappen een geschil aanhangig gemaakt over de invoering en invulling van het bachelor-masterstelsel. Hierin heeft het College van Bestuur na enige tijd met succes het voortouw genomen om de twistende partijen tot elkaar te brengen. Deze opstelling van het College schept duidelijkheid met betrekking tot de verhoudingen tussen Decaan en raden en lijkt dus zeker voor herhaling vatbaar waar het in de toekomst gelegen geschillen tussen raad en Decaan betreft.

³⁰ Zie ook de grafiek in paragraaf 1.1.2

In een gesprek tussen de voorzitters van de studentenraden in april 2002 is overigens besloten dat rector magnificus prof. mr. Van der Heijden gesprekken zal gaan voeren met de Decanen om de situatie die is ontstaan op de faculteiten te verbeteren. Dit lijkt een goed initiatief om de verhoudingen te verbeteren waarop wellicht nog velen zullen volgen. Hierbij kan verder nog gedacht worden aan het opstellen van een universiteitsbreed convenant waarin helder en duidelijker dan in de wet plichten en bevoegdheden van raden en Decanen vastgelegd worden. Het College zou dan in een individueel overleg dit convenant aan kunnen passen aan de specifieke wensen van de Decaan en de raden van een bepaalde faculteit. Op dit moment bestaat er namelijk een te grote discrepantie tussen de mogelijkheden die studentvertegenwoordigers daadwerkelijk hebben op de verschillende faculteiten; op iedere faculteit moet sprake zijn van (kansen op) een gelijkwaardige medezeggenschap.

Er zouden goede verbeteringen uit dit initiatief kunnen komen. Echter, een positieve benadering hiervan gaat wel uit van veel vertrouwen in 'overleggen' tussen bestuurders, waarbij het erg onduidelijk is wat precies besproken wordt. Daarover zou dus meer duidelijkheid moeten bestaan door bijvoorbeeld het openbaren van notulen.

2.5.2 Studentenbenadering en samenwerking

Op een aantal faculteiten is de benadering door de studentenraad absoluut onder de maat; zeker in deze tijd waarin het moeilijk blijkt om studenten te benaderen en te interesseren voor de medezeggenschap moeten initiatieven ontplooit worden waarmee de aandacht van de student wordt getrokken en vastgehouden. Voorbeelden van zulk soort initiatieven zijn onder meer de klankbordgroep van de studentenraad FMG; de leden van deze klankbordgroep wordt door de FSR regelmatig om advies gevraagd met betrekking tot allerlei uiteenlopende onderwerpen. Ook de inloopsprekuren en de bachelor-masterenquête van de studentenraad FGW zijn in deze goede projecten om studenten maar ook bestuurders te informeren en interesseren voor en over studenteninspraak.

Ook de samenwerking tussen de facultaire studentenraden en de centrale studentenraad moet verbeterd worden; men kan zo elkaars ideeën en initiatieven uitwisselen, draagvlak creëren voor de opstelling in centrale discussies en samen op belangrijke punten komen tot een eenduidig beleid richting de Universiteit van Amsterdam.

2.5.3 Decanen

Uit dit hoofdstuk is gebleken dat Decanen zich zeer verschillend opstellen jegens de raden; sommigen gaan uit van een zeer positieve benadering en anderen lijken onomkeerbaar besloten te hebben de inspraakorganen links te laten liggen. De wil om zich te laten beïnvloeden en gezamenlijk te komen tot een voor eenieder bevredigende oplossing op een bepaald probleem lijkt totaal te ontbreken; aan deze situatie moet een einde komen.

Decanen kunnen zich na vijf jaar niet redelijkerwijs verschuilen achter zaken als de invulling van het wettelijk kader en de onwennigheid met het nieuwe model.

De verschillen in de 'stijl van leidinggeven' mogen niet langer ten kostte gaan van de effectiviteit van de studenteninspraak; het is te hopen dat de bedoelde Decanen ook zelf zijn gaan inzien dat de problemen die er zijn ontstaan zo onderhand een voor iedereen onwerkbaar en onbevredigende situatie hebben opgeleverd en hoopt dat de Decanen zelf het initiatief durven nemen om aan deze onwenselijke gang van zaken een einde te maken.

2.5.4 Het medezeggenschapsmodel

Op facultair niveau lijkt de discussie over de vraag of er gekozen moet worden voor een nieuw model van ongedeelde medezeggenschap of het huidige model van gedeelde medezeggenschap in mindere mate gevoerd te worden. Toch lijkt de overweging om over te stappen op een ander model een interessante. Vooral de continuïteit is op de faculteiten een groot probleem: kennis zou door of een veranderd verkiezingsstelsel (waarin slechts de helft van de raadsleden per verkiezingsronde wisselt zoals omschreven in paragraaf 1.5.1) of door de keuze voor een ongedeelde medezeggenschapsmodel wellicht makkelijker binnenboord gehouden kunnen worden.

Ook is het te verwachten dat de vertegenwoordigingspositie van studenten ten opzichte van de Decaan verbeterd; doordat een sterker blok gevormd kan worden tegen eventueel discutabele besluiten van bestuurders zal minder snel aan de mening van de student voorbij gegaan worden.

2.5.5 Meerhoofdig faculteitsbestuur

Naar aanleiding van de interviews is bij het ASVA Studentenuite Onderzoeksbureau de indruk ontstaan dat een effectieve en redelijke oplossing voor een aantal van de genoemde problemen gevonden kan worden in de aanstelling van een meerhoofdig faculteitsbestuur. Het College van Bestuur heeft in 1997 gekozen voor een strikt systeem dat ook wel het 'Amsterdamse MUB-model' wordt genoemd; dit houdt onder meer in dat de faculteitsbesturen niet meerhoofdig zijn (dat er dus alleen een Decaan is) en dat er onderwijs- en onderzoeksinstituten zijn en een afdeling; de oude vakgroepen zijn daardoor verdwenen.

De vraag is of dit model nog wel aan de eisen die de universiteit als instituut zelf stelt voldoet; de ondervraagden zijn van mening dat dit niet het geval is en dat de studenten en personeel meer betrokken moeten worden bij de besluitvorming. Een mogelijkheid die daarvoor geopperd wordt is de instelling van een meerhoofdig faculteitsbestuur. Voordeel is dat de effectiviteit en slagvaardigheid van het bestuur zoals door de MUB getracht is te verbeteren niet in gevaar zal komen en dat studenten (en ook personeel), doordat zij bij de vergaderingen van het faculteitsbestuur vertegenwoordigd zijn (een student is dan immers adviserend lid van het faculteitsbestuur) altijd zijn voorzien in hun tijdige en complete informatiebehoefte. Hierdoor is in ieder geval het probleem met de informatievoorziening opgelost en verwacht wordt zelfs dat deze verbetering ook zijn weerslag heeft op de verstandhouding tussen vertegenwoordiging en het bestuur.

Ook de instelling van de OWI (onderwijsinstituut)-student op een aantal faculteiten wordt door de geïnterviewden als een positieve ontwikkeling gezien. De OWI-student kan je zien als een soort schakel tussen studenten en het onderwijsinstituut. Bij onderwijsinstituut PSCW van de faculteit FMG organiseert de OWI-student bijvoorbeeld een studentenoverleg, waarin alle studieverenigingen en OC-leden plaats nemen. Hierin legt de OWI-student stukken voor die hij/zij met de directeur van het onderwijsinstituut heeft gekregen/besproken. Echter, nog niet iedere faculteit heeft zo'n student: velen van de geïnterviewden pleiten voor de aanstelling van een OWI-student op ieder OWI.

Volgens één van de huidige OWI-studenten kunnen er echter wel verbeteringen worden gedaan met betrekking tot de verhouding OWI-student en OWI-directeur. De OWI-student lijkt nu op een soort doorgeefluik van studenten naar bestuurders. De meeste invloed lijkt de OWI-student te hebben door op deze wijze op tijd zaken te signaleren, op het beleidsvormingsproces is er echter zeer weinig invloed. De functie van doorgeefluik is natuurlijk zeer belangrijk. Op deze manier vinden problemen die studenten aanklaarten in ieder geval de weg naar bestuurders. Dit zou echter niet de enige functie moeten zijn. In het tweewekelijkse overleg dat de OWI-student met de OWI-directeur heeft worden veel belangrijke zaken besproken. Maar de stem van de student wordt vaak genegeerd. Dit hangt vaak af van de houding van de OWI-directeur. "Je moet het maar net treffen". Daarom lijkt het ook hier verstandig een convenant op te stellen waarin die verhouding duidelijk wordt uitgewerkt.

De laatste mogelijkheid is de instelling van een meerhoofdig opleidingsbestuur. Dit is een optie die zeker interessant is gezien de betrokkenheid van studenten bij hun eigen opleiding en het feit dat een meerhoofdig opleidingsbestuur de voorkeur heeft boven eenhoofdige leiding. Dit blijkt uit de toelichting op de MUB, uit de volgorde die is gekozen in art. 9.17 WHW en uit de kamerbehandeling³¹. In deze kamerbehandeling is door de wetgever namelijk expliciet de voorkeur voor een meerhoofdig opleidingsbestuur geuit. Dit blijkt uit de toelichting op het door D'66 ingebrachte en door de kamer aangenomen amendement nr. 58 over opleidingsbesturen: "Het opleidingsniveau is het niveau waar de inbreng van de studenten het allerbelangrijkste is. Daarom moet als regel gelden dat er een meerhoofdig opleidingsbestuur komt, waar een student deel van uitmaakt. Bij kleine opleidingen blijft een opleidingsdirecteur mogelijk". In de Tweede Kamer is hierbij duidelijk gemaakt dat opleidingsdirecteuren echt alleen voor hele kleine opleidingen een optie zouden moeten zijn: "...bij opleidingen waar sprake is van één directeur en zeven studenten behoeft je de zaken overigens weer niet te institutionaliseren aangezien het daar gewoon toch wel loopt..." (De Vries (VVD)).

³¹ TK 104 6881

Hoofdstuk 3

In dit derde hoofdstuk van het deel over inspraak op de verschillende niveaus binnen de Universiteit van Amsterdam zal de aandacht uitgaan naar het subfacultaire niveau. Er zal worden beschreven wat studieverenigingen en opleidingscommissies aan inspraak doen en welke verhoudingen zij onderling alsmede met bestuurders en andere studentenvertegenwoordigers zoals facultaire studentenraden hebben. Informatie is voortgekomen uit een enquête onder alle studieverenigingen aan de UvA en eerdere onderzoeken van het ASVA Studentenunie Onderzoeksbureau en de UvA naar het functioneren van opleidingscommissies.

3.1 Vraagstelling

De belangrijkste vragen in dit korte onderzoek betroffen het aantal actieve leden van een vereniging, en het bestaan, dan wel niet bestaan van een commissie die zich bezig houdt met onderwijs. Ook kwam aan de orde het contact dat de verenigingen hebben met belangrijke organen als Opleidingscommissies (OC's), Studentenraden (FSR/CSR) en personen zoals Decanen, Opleidingsdirecteuren en Onderwijsinstituutdirecteuren. Voor de complete vragenlijst die is opgestuurd naar de verenigingen wordt verwezen naar bijlage 3.

3.2 Activiteit van leden

Een groot aantal mensen is lid van een studievereniging (het totaal aantal leden van de verenigingen dat de enquête retourneerde bedroeg al ruim 6.400); een kleiner percentage echter is ook daadwerkelijk actief binnen de verenigingen. Gemiddeld gezien is dit percentage actieve leden éénvijfde van het totale aantal leden van studieverenigingen.

De resultaten van het onderzoek waren, waar het het aantal actieve leden betrof, boven verwachting. Studieverenigingen moeten dan ook altijd actief benaderd worden door de raden op de verschillende niveaus gezien de gebleken bereidwilligheid binnen deze studentenorganisaties om actief te participeren binnen de UvA.

3.3 De commissie onderwijs?

Een ander aspect van het onderzoek betrof de activiteiten die studieverenigingen ontplooiën op het gebied van onderwijskwaliteit en onderwijs in het algemeen. Op dit gebied waren de resultaten minder positief in die zin dat bij 9 van de 19 'respondenten' ruimte en middelen zijn ingeruimd voor een commissie die zich bezig houdt met onderwijs.

De overige 10 verenigingen hebben geen aparte onderwijscommissie. Van de 10 verenigingen ontplooiën 3 verenigingen anderzijds onderwijsgerelateerde activiteiten; dit houdt in dat geval in dat onderwijskwaliteit bewaakt wordt door

mensen die of al een andere portefeuille hebben (bijvoorbeeld een bestuurslid communicatie) of andere commissies die hier niet direct op gericht zijn.

De andere 7 verenigingen hebben geen onderwijscommissie omdat ze een te kleine vereniging zijn, er geen animo of interesse is vanuit de leden, of omdat ze het niet nodig achten. Bij 1 vereniging is een commissie onderwijs nog in oprichting.

3.4 De verhoudingen binnen de faculteit

Veel studieverenigingen, 16 in totaal, hebben contact met de opleidingscommissie van de desbetreffende opleiding. Ongeveer 11 studieverenigingen hebben contact met de FSR, 3 met de CSR. De Opleidingsdirecteur wordt door slechts 7 verenigingen bezocht, met de Onderwijsinstituutdirecteur wordt door 11 verenigingen contact gehouden. Dit beeld van verhoudingen binnen de faculteit is enigszins vertekend daar niet elk onderwijsinstituut een aparte onderwijs- en opleidingsdirecteur heeft. Bij de meeste onderwijsinstituten is dit namelijk één persoon. Er zijn 2 verenigingen die geen contact met decanen, opleidings- of onderwijsinstituutdirecteuren hebben.

Onderwijsactiviteiten zijn bij ongeveer de helft van de studieverenigingen goed georganiseerd. Bij 8 van de 9 verenigingen die een commissie onderwijs hebben wordt de kwaliteit van de opleiding geanalyseerd en beoordeeld door middel van evaluaties van vakken en discussiemiddagen over het onderwijs.

Het contact met inspraakorganen is goed. Vooral de OC komt naar voren als belangrijk contact van de studieverenigingen. Er is ook wel contact met de FSR en CSR maar in veel mindere mate.

Met personen in de besluitvormingssfeer is met de directeur van het onderwijsinstituut het meeste contact. Dit is eigenlijk vanzelfsprekend, daar deze directeur de subsidie verdeelt over de studieverenigingen.

3.5 Opleidingscommissies

Naast het onderzoek bij studieverenigingen is het naar onze mening waardevol hier een korte uiteenzetting over opleidingscommissies aan de UvA te geven. Naar het functioneren van opleidingscommissies aan de UvA is al eerder onderzoek gedaan door het ASVA Studentenunie Onderzoeksbureau in Maart 2000. Het rapport dat naar aanleiding van dit onderzoek is uitgebracht is getiteld "Tussen Wal en Schip". Hieruit zijn hieronder een aantal enkele belangrijke punten gelicht. Tevens is het in augustus 2000 door de UvA verrichte onderzoek getiteld "Bevindingen van de Opleidingscommissies-commissie", geraadpleegd.

3.5.1 De Opleidingscommissie

Naast facultaire studentenraden en studieverenigingen bestaat er een officieel orgaan op wettelijke grondslag die de kwaliteit van het onderwijs per opleiding bewaakt: de Opleidingscommissie (OC).

De OC heeft het adviesrecht als enige wettelijke bevoegdheid en is het belangrijkste adviesorgaan op opleidingsniveau. De OC bestaat uit studenten en docenten en is op de UvA met de Gezamenlijke Vergadering (zie voor een beschrijving paragraaf 1.1.1) het enige orgaan waarin medewerkers en studenten gezamenlijk zitting hebben. In het UvA-onderzoek zoals hierboven al is aangehaald wordt één en ander als volgt gedefinieerd:

“De OC is een adviesorgaan voor iedere opleiding bestaande uit mensen die deelnemen aan het onderwijs, de personen die het verzorgen, en de vakspecialisten op het gebied van de opleiding bij elkaar. Deze lieden staan het dichtst bij de werkelijkheid van de opleiding en hebben (vergeleken met andere actoren die besluiten over het onderwijs) het meest contact met de achterban. De OC moet dan ook beschouwd en behandeld worden als het belangrijkste adviesorgaan waar het opleidingen betreft”³².

De OC heeft de bevoegdheid tot adviseren over tal van zaken die te maken hebben met het onderwijs aan de opleiding. Het betreft onder andere adviezen met betrekking tot de studiegids en stagegids, concept beleidsdocumenten, het curriculum van de opleiding, visitatierapporteringen, en evaluaties van zowel vakken als docenten. Naar aanleiding van diverse evaluaties wordt geadviseerd over het Onderwijs en Examenreglement (OER): het gaat in die adviezen met name om de vraag of het OER nog voldoet en toepasbaar is en voldoende toegesneden op het de opleiding.

De OC moet in principe schriftelijk adviseren aan bestuurders van opleiding en faculteit. Op deze adviezen moet binnen de gebruikelijke termijn van 6 weken worden gereageerd. De zwakte van het adviesrecht ligt erin dat voor de Opleidingscommissie geen geschillenprocedure openstaat ingeval er onenigheid bestaat over bepaalde zaken. In deze bestaat er dus een verschil tussen het adviesrecht van de FSR-en en de CSR enerzijds en de OC anderzijds.

3.6 Problemen en oplossingen voor studieverenigingen

Studieverenigingen ervaren door de band genomen niet veel problemen. De verenigingen hebben over het algemeen een groot aantal actieve leden waarop teruggevallen kan worden. Problemen kunnen echter wel ontstaan bij het vinden van geschikte kandidaten voor nieuwe besturen en commissies

Middels een commissie onderwijs kan getracht worden direct (informele) invloed uit te oefenen: het verdient voor verenigingen daarom aanbeveling om het onderwijs steviger te verankeren in het beleid door óf een commissie onderwijs in te stellen danwel één en ander op te nemen in de portefeuille van een der bestuursleden. Hierbij moet wel opgepast worden dat de OC en de commissie onderwijs van de Studievereniging niet tegen elkaar uitgespeeld worden: een Studieverenigingsbestuur cq commissie moet niet als excuusklankbord dienen voor een onderwijsdirecteur om de OC te kunnen passeren.

³² “Bevindingen van de Opleidingscommissies-commissie”, Universiteit van Amsterdam, Augustus 2000

Een tweede aanbeveling betreft een versterking van de contacten met onder meer de OC, de FSR, de CSR en niet te vergeten de opleidings- of onderwijsinstituutdirecteur. Al deze organen kunnen de studievereniging van waardevolle informatie voorzien met betrekking tot subsidies, wetgeving en onderwijsgerelateerde zaken. Te denken valt in dit opzicht aan een facultair gericht studieverenigingen- en OC-overleg waarbij ook de OWI-directeur aanwezig zou kunnen zijn.

3.7 Problemen en oplossingen Opleidingscommissies

3.7.1 Waardering en reglementering

Uit onderzoek door het ASVA Studentenuiteen Onderzoeksbureau is gebleken dat de waardering voor het werk van de OC nogal eens te wensen over laat. In de MUB is de OC zwak uitgewerkt: duidelijker zou aangegeven kunnen worden wat de precieze bevoegdheden en werkzaamheden van de OC (zouden moeten) zijn. Zo een verduidelijking van rechten en plichten maakt de OC een herkenbaarder en beter gewaardeerd orgaan. Te vaak leeft onder studenten en personeel de idee dat door het gebrek aan werkelijke formele invloed de OC zonde van de financiën is: dit zou aldus door het verhelderen van rechten en plichten wellicht verbeterd kunnen worden.

Deze vastlegging van rechten en plichten zou vervolgens kunnen worden vastgelegd in een huishoudelijk reglement voor de OC. Hierin zou men zaken als de duur van het lidmaatschap, de cursus voor OC-leden (hieronder uitgewerkt) en de procedures met betrekking tot het geven van advies kunnen institutionaliseren.

Vastlegging van meer algemene zaken als de vergoeding voor het OC-lidmaatschap zouden op een hoger, zoniet centraal, niveau moeten worden vastgelegd. De situatie waarin de vergoedingen per zittingsjaar uiteenlopen van een boekenbon tot een ruime geldelijke vergoeding is onwenselijk: eenieder die in een OC zitting neemt heeft immers recht op een gelijkwaardige vergoeding.

3.7.2 Continuïteit en kennis nieuwe studenten

De meeste OC's vergaderen maandelijks. Per OC kan dit verschillend zijn, maar in de vergaderingen zit een redelijke mate van continuïteit. Om goed contact met bestuurders te houden kunnen bestuurders zoals opleidings- en onderwijsdirecteuren worden uitgenodigd om bepaalde zaken zoals evaluatie-uitkomsten te bespreken, dan wel hun mening te geven over de door de OC gegeven adviezen.

Er is een groot verschil in werkwijzen en aandachtspunten onder de verschillende OC's. Voor de continuïteit is het belangrijk dat docenten zich inzetten voor het welzijn van de OC: dit gebeurt echt niet binnen alle OC's even fanatiek hetgeen de geloofwaardigheid en invloed van de OC onder druk kan zetten. Belangrijk is daarom dat de continuïteit van de OC gewaarborgd wordt door een actieve acquisitie van de zittende OC-leden, zowel docenten als studenten. Als eenmaal

problemen zijn ontstaan met het vullen van plaatsen blijken die namelijk vaak moeilijk op te lossen.

Aan de andere kant ontbreekt vooral bij nieuwe studentleden in de OC's de kennis die nodig is om goed te functioneren. Belangrijk is daarom dat in de informatiebehoefte van de studenten (en docenten) wordt voorzien door middel van het organiseren van cursussen en workshops maar ook door een actieve inwerkperiode bij het toetreden tot de OC. Een verplichte OC-cursus bij aanstelling als OC-lid lijkt in deze dan ook een goede oplossing voor het gebrek aan kennis omtrent de gang van zaken in het universitaire landschap. Zo een cursus zou vastgelegd kunnen worden in het huishoudelijk reglement en door de faculteit of opleiding bekostigd moeten worden.

3.7.4 Relatie FSR

Uit het onderzoek³³ blijkt dat men in de OC's behoefte aan een betere relatie en een betere taakafbakening in de relatie met de FSR. De OC's geven aan dat er vaker naar de FSR wordt geluisterd, ondanks dat de OC's vaak dichterbij het vuur zitten en bepaalde taken daarom beter denken te kunnen uitvoeren. Ook zou de FSR teveel aan het algemeen belang denken en opleidingsspecifieke problemen niet aan de kaak stellen. Een helderder structuur, waarin de FSR zich bijvoorbeeld met zaken als de opleidings- en faculteitsstructuur bezighoudt en de OC zich met de opleidingsinhoud lijkt dan ook geen slecht idee.

Een goede relatie tussen FSR en OC lijkt een belangrijke voorwaarde: ter verbetering hiervan is het op FMG ingevoerde (Facultaire Opleidingscommissies Overleg) een goed middel. Wanneer dit niet mogelijk is kan worden gedacht aan een contactpersoon per OC die met de FSR contacten onderhoudt.

3.7.5 Bekendheid en bereikbaarheid

Als laatste wordt vaak de bereikbaarheid en bekendheid van OC's genoemd. Ter verbetering hiervan kan gedacht worden aan het vastleggen van de werkzaamheden en e-mail adressen van studenten in de studiegids of op internet. Ook een algemeen OC-mailadres vergemakkelijkt het studenten zich tot de OC te wenden ingeval van probleemsituaties.

Ten tweede moeten de OC-leden zich bewuster zijn van hun achterban. Studenten weten vaak niet eens van het bestaan van een OC af: het is dan ook nodig duidelijk te maken aan studenten wat een OC is, wat ze doet, en wat studenten aan een OC hebben. Als er prangende onderwijszaken worden behandeld is het belangrijk om deze zaken op het internet te plaatsen zodat studenten daarover hun mening kunnen ventileren en naar de OC kunnen stappen. Een en ander zou ook in dit geval vastgelegd kunnen worden in het HR van de OC danwel in het faculteitsreglement.

³³ "Tussen Wal en Schip", Onderzoeksbureau ASVA Studentenunie, Maart 2000

Hoofdstuk 4

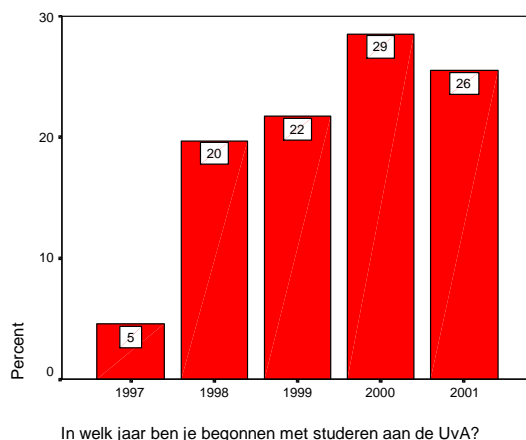
Dit vierde hoofdstuk, dat tevens het eerste hoofdstuk van het tweede deel van het onderzoeksrapport is, zal betrekking hebben op de enquête onder 1472 studenten zoals in de inleiding al kort is beschreven. Deze postenquête is in samenwerking met Bureau Bestuurlijke Informatie (BBI) van de UvA opgesteld en opgestuurd en is verwerkt met behulp van het statistische programma SPSS. Op het moment van het ter perse gaan van dit rapport hadden 396 studenten de enquête teruggestuurd hetgeen een respons van 26.9% betekend. Dit percentage van respondenten is voldoende om uitspraken te doen die op basis van de cijfers een redelijk niveau van representativiteit hebben. Zie hiervoor ook vraag 4 waaruit en lichte (en beoogde) oververtegenwoordiging van de kleinere opleidingen, zodat ook daar een redelijk absoluut aantal behaald werd blijkt.

We hebben ervoor gekozen om de vragen uit de enquête zoveel mogelijk chronologisch (als: in de volgorde van de vragenlijst) te behandelen. In sommige gevallen waren wij uit het oogpunt van de leesbaarheid echter van mening dat het direct behandelen van een andere, niet direct op de behandelde vraag volgende, vraag een beter en helderder rapportering zou opleveren. Bij die vragen is gekozen om bijvoorbeeld de verhouding met andere verworven gegevens direct weer te geven, te analyseren en te verklaren. Voor de complete vragenlijst zoals deze in combinatie met de brief is verzonden wordt verwezen naar bijlage 4 van dit stuk.

Vraag 1: Wanneer ben je begonnen met studeren aan de UvA?

Met deze eerste vraag is getracht informatie te verkrijgen over het jaar waarin de respondenten zijn begonnen met hun studie aan de UvA. Deze informatie is in eerste instantie meer achtergrondgericht maar zal wellicht interessant blijken. Gekozen is om studenten die voor 1 september 1997 zijn begonnen met studeren buiten de steekproef te laten omdat onze interesse vooral uitging naar de studenten die nog als huidig of toekomstig activo zijn aan te wijzen: van studenten die voor 1997 zijn begonnen is dit minder snel te verwachten.

Figuur 4.1: Wanneer ben je begonnen met studeren aan de UvA?

In de staven van de diagram is ter verduidelijking het bijbehorende percentage ingevoerd. Uit deze cijfers en de diagram kan worden afgeleid dat vooral de ‘nieuwere’ studenten, de mensen waarom het de komende jaren gaat, blijken de enquête te hebben teruggestuurd.

Vraag 2: Aan welke opleiding studeer je en doe je dat voltijd of deeltijd?

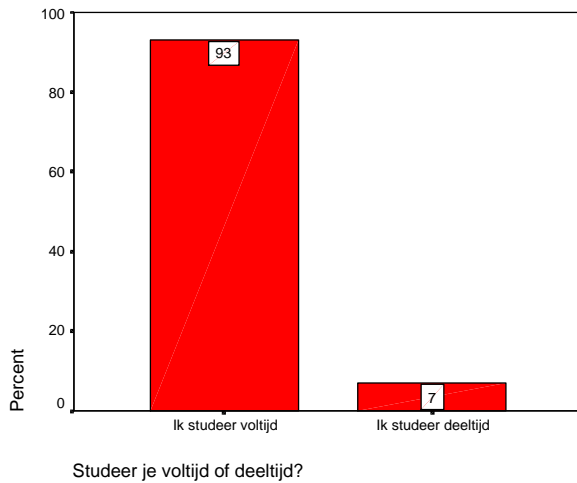
Ook deze tweede vraag is erop gericht achtergrond informatie te verkrijgen over de respondenten. Bij de enquête is een lijst gevoegd met opleidingen waaruit de respondenten hun keuze moesten maken; zo is voorkomen dat bijzondere afstudeerrichtingen en bovenbouwstudies apart in de rapportering moeten worden opgenomen. De opleidingsgroepen zijn geclusterd en vallen zo veel mogelijk samen met de faculteit. Vanwege de grote van de opleiding psychologie is deze apart in de rapportering opgenomen.

Figuur 4.2a: Aan welke opleiding studeer je?

		Frequentie	Percentage	Volgens UvA-cijfers ³⁴
Geldig	Psychologie	47	11,9	10,62
	FMG Overig	84	21,2	21,09
	Rechtsgeleerdheid	40	10,1	16,26
	FEE	43	10,9	13,33
	FGW	95	24,0	21,95
	AMC	29	7,3	6,42
	ACTA	18	4,5	1,73
	FNWI	35	8,8	8,60
	Subtotaal	391	98,7	100,00
Ontbrekend		5	1,3	
Totaal		396	100,0	

³⁴ Uitgaande van de gehele studentenpopulatie van bijna 22.000 studenten

Figuur 4.2b: *Studeer je voltijd of deeltijd?*

Uit figuur 4.2a blijkt dat een aantal faculteiten in verhouding tot de werkelijk per faculteit ingeschreven studentenaantallen licht oververtegenwoordigd is. Deze faculteiten zijn met name ACTA en AMC, Rechtsgeleerdheid daarentegen is redelijk ondervertegenwoordigd (16,3% in werkelijkheid tegenover 10,1 % van het aantal respondenten op de enquête). Uit de cijfers blijkt dat de streekproef een redelijke mate van representativiteit herbergt en dat aldus op grond van de statistieken uitspraken gedaan kunnen worden over de gehele studentenpopulatie van de Universiteit van Amsterdam.

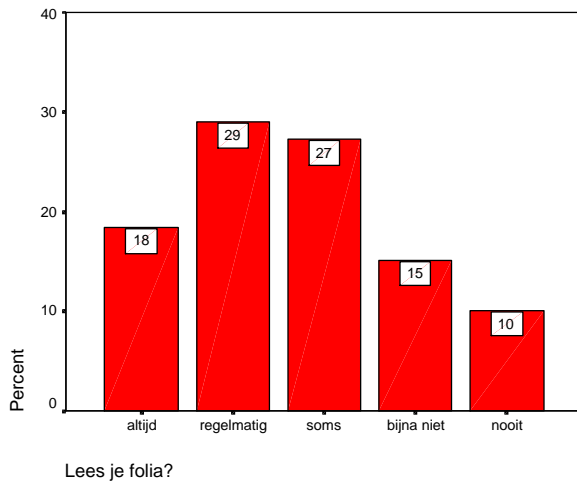
In figuur 4.2b valt af te lezen dat het overgrote deel van de respondenten een voltijdse studie volgt (93,2 % om 6,8 % om precies te zijn). Deze cijfers stroken redelijk met de aantallen studenten die de UvA heeft ingeschreven: 5,7% van die studenten staat aan de UvA ingeschreven als deeltijd student, de overige studenten als voltijd student³⁵.

Vraag 3: Duidelijkheid over de informatievoorziening door verschillende media

Tijdens het opstellen van de enquête rees de vraag in hoeverre de verschillende universitaire media gelezen worden. Deze vraag is toegevoegd omdat er behoefte bestond aan informatie die kon duidelijk maken in hoeverre studenten via de universitaire media op de hoogte worden gebracht van zaken die op de UvA spelen. opGekeken is naar Folia, Facultaire nieuwsbrieven, nieuwsbrieven van CSR, FSR en Studievereniging, Blackboard, UvA-post en het UvA-web.

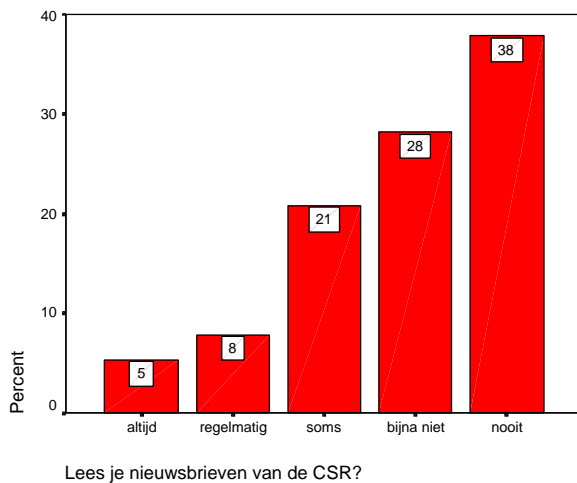
³⁵ Bron <http://cf.bc.uva.nl/facts/> (het elektronisch feitenboek van de UvA).

Figuur 4.3: In hoeverre lees je de Folia?

Uit deze tabel blijkt dat de primaire informatiebron Folia door studenten redelijk wordt gelezen. Een percentage van 18% van de studenten geeft aan het blad altijd, dus wekelijks, te lezen; 92% van de studenten leest Folia regelmatig. Slechts 26% van de studenten geeft aan Folia vrijwel nooit in te zien. Van deze niet lezers is het grootste deel bij ACTA te vinden; ruim 41% van de studenten aldaar geeft aan Folia nooit te lezen. Dit zou verband kunnen hebben met het feit dat het universiteitsblad AD Valvas (van de Vrije Universiteit) daar ook uitkomt.

Figuur 4.4: In hoeverre lees je de CSR nieuwsbrieven?

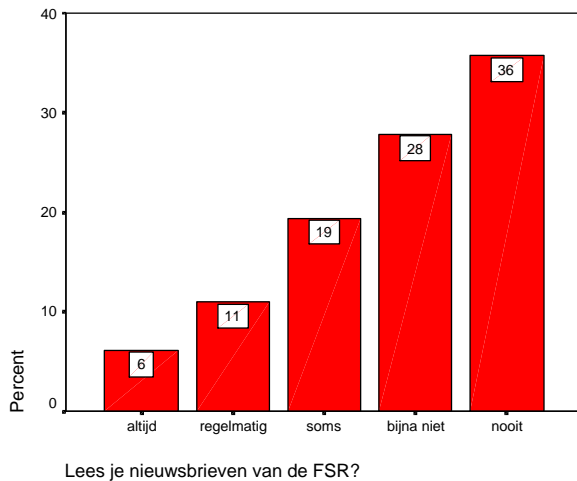

De nieuwsbrieven van de CSR worden door een klein percentage van de studenten regelmatig tot zeer regelmatig gelezen. Slechts 13% van de studenten raadpleegt de nieuwsbrief van de CSR op regelmatige basis. Het gros van de studenten, een percentage van 87% zegt de nieuwsbrief niet regelmatig, bijna niet of helemaal niet te lezen.

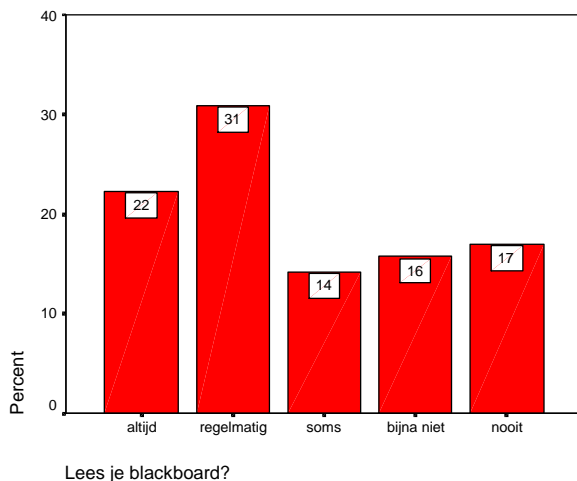
De leesdichtheid van de nieuwsbrieven die de FSR-en rondsturen is niet veel hoger dan de interesse in de nieuwsbrieven van de CSR zoals in figuur 4.5 valt te lezen. Een percentage van 17% leest de nieuwsbrieven vaak maar het grootste gedeelte van de studenten, ongeveer 83 %, leest de nieuwsbrief niet regelmatig tot helemaal niet. De verspreiding zou ook hier verband kunnen

houden met het aantal lezers van de media. Veelal worden deze nieuwsbrieven via de e-mail verzonden hetgeen het gemakkelijk maakt om de berichten 'weg te klikken'. Het verzenden van deze nieuwsbrieven per post zou de leesdichtheid waarschijnlijk kunnen verhogen.

Figuur 4.5: In hoeverre lees je de FSR Nieuwsbrieven?

Figuur 4.6 In hoeverre maak je gebruik van Blackboard?

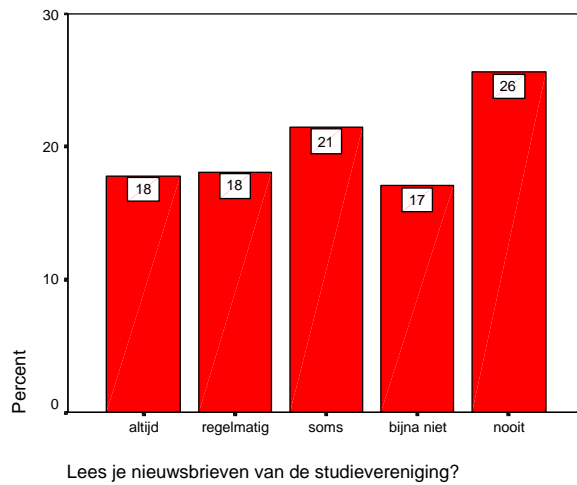

Blackboard, de nieuwe digitale leeromgeving van de UvA wordt door ruim de helft van de studenten altijd of in ieder geval regelmatig gebruikt. Een percentage van 33% van de studenten maakt er bijna niet of nooit gebruik van. Blackboard wordt in veel opleidingen gebruikt als belangrijke bron van informatie over de diverse vakken. Derhalve staat op Blackboard vaak belangrijke informatie voor studenten onmisbaar is en wordt dit medium dan ook redelijk tot goed gelezen.

De volgende (sub)vraag betref de leesdichtheid van nieuwsbrieven van de verschillende studieverenigingen. Een aantal studieverenigingen stuurt geen nieuwsbrief rond maar de nieuwsbrieven van studieverenigingen die dat wel doen worden over het algemeen niet goed gelezen zoals uit figuur 4.7 af te lezen valt;

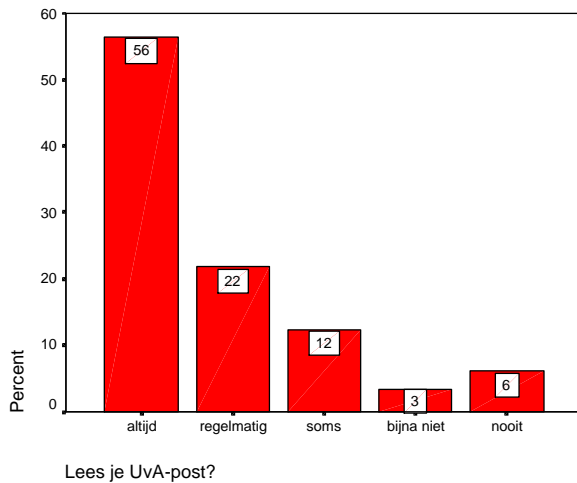
een kwart van de studenten geeft aan de brieven nooit te lezen, bijna één vijfde leest de informatie bijna niet.

Figuur 4.7: Lees je de nieuwsbrieven van de studieverenigingen?

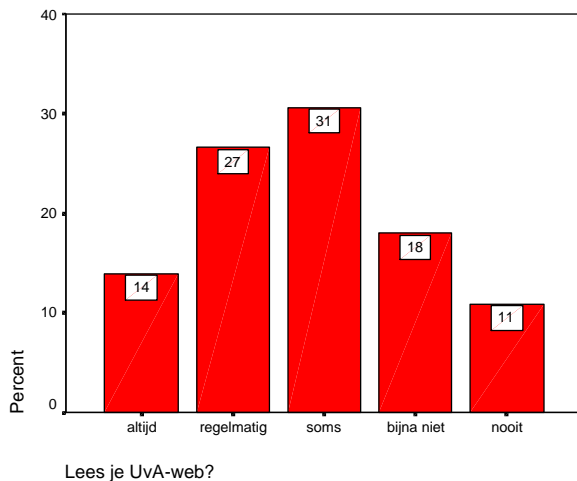
De UvA-post wordt goed gelezen zou blijkt uit de enquête. Welhaast 60 % van de respondenten geen aan deze post in alle gevallen door te nemen, 22 % doet dat toch tenminste regelmatig. De overige percentages zijn in figuur 4.8 weergegeven.

Figuur 4.8: Lees je UvA-post?

De laatste subvraag van vraag drie betrof het UvAweb; in hoeverre wordt deze informatiebron door studenten geraadpleegd? Deze site, waarop ondermeer het verwijzingen naar diverse nieuwsberichten, faculteiten en faciliteiten zijn geplaatst, wordt niet al te best gelezen. In figuur 4.9 is één en ander gevisualiseerd.

Figuur 4.9: In hoeverre lees je UvAweb?

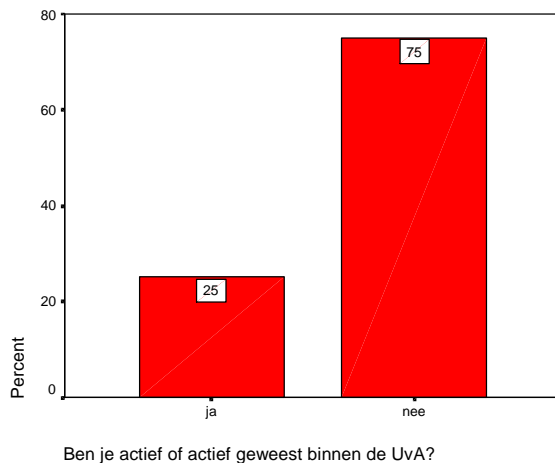

Vraag 4 en 5: De activiteit van studenten binnen en buiten de Universiteit van Amsterdam

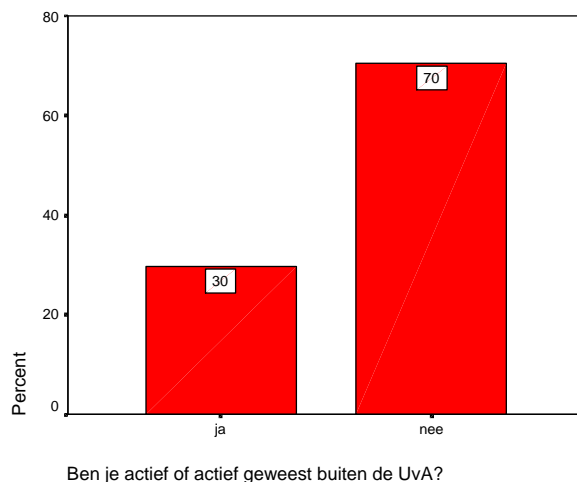
De activiteit van de studenten binnen en buiten de UvA is het onderwerp van de 4^e en 5^e enquêtevraag. Deze vragen zijn toegevoegd om te kunnen zien in hoeverre er binnen de eerste 4 jaar van de opleidingen (dat is immers de steekproefpopulatie) door studenten activiteiten worden ontplooid binnen de studentenraden (CSR en FSR) en de OC, de verschillende studieverenigingen en sociale groepen als studentenverenigingen en studentensportverenigingen. Deze vraag is toegevoegd om te onderzoeken of de veelgehoorde opvattingen dat studenten weinig belang meer hechten aan het doen van activiteiten binnen de gemeenschap en over het algemeen individualistischer zijn ingesteld op grond van cijfers onderbouwd kunnen worden.

Precies een kwart van de studenten is op basis van de steekproef actief of actief geweest binnen de Universiteit van Amsterdam zoals blijkt uit de hieronder weergegeven figuur 4.10. Een iets groter percentage van 30 % is dat buiten de UvA geweest.

Figuur 4.10: Ben je actief of actief geweest binnen de UvA?

Figuur 4.11: Ben je actief of actief geweest buiten de UvA?

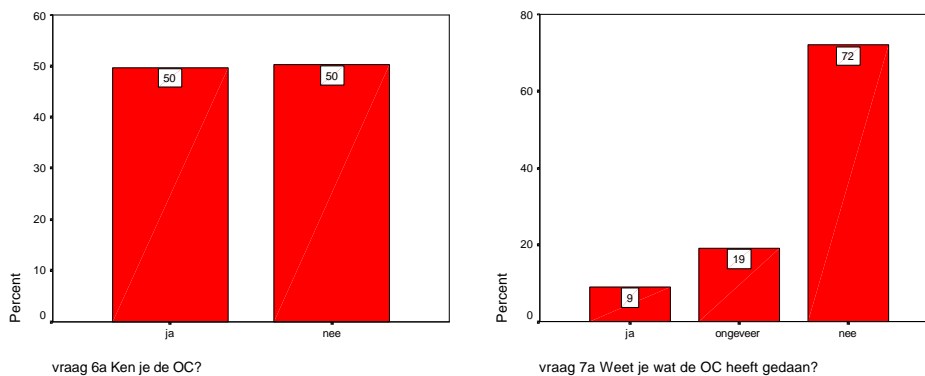

De vraag is aldus of er werkelijk sprake is van individualisme en gebrek aan gemeenschapszin onder de studenten. Een percentage van ruim 25 % dat, binnen of buiten de UvA, daadwerkelijk actief is geweest kan dit niet direct bevestigen. Een gebrek aan vergelijkingsmateriaal maakt conclusies op basis van deze cijfers moeilijk.

Vraag 6 en 7: De bekendheid van de medezeggenschapsorganen en hun werkzaamheden

Met deze vragen is getracht inzicht te krijgen in de bekendheid van de verschillende formele medezeggenschapsorganen onder de studentenpopulatie.

Figuur 4.12: Ken je de Opleidingscommissie en weet je wat ze doet?

		vraag 7a Weet je wat de OC heeft gedaan?			Totaal
		ja	ongeveer	nee	
vraag 6a Ken je de OC?	ja	37	72	87	196
	nee	1	4	194	199
Totaal		38	76	281	395

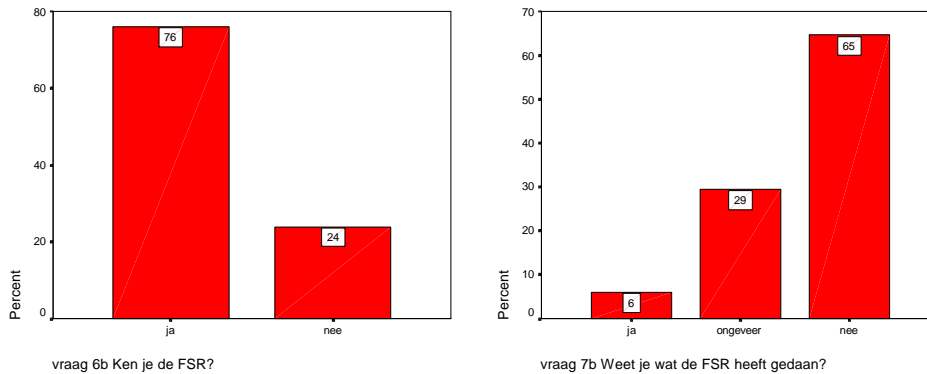
Allereerst dus de Opleidingscommissie; 50 % van de studenten is bekend met dit orgaan dat de studentenbelangen op opleidingsniveau behartigt. Een veel kleiner percentage is bekend met de zaken waarmee de OC zich daadwerkelijk bezighoudt; slechts 9 % van de respondenten geeft aan met deze bezigheden echt op de hoogte te zijn: 19 % van de respondenten is ongeveer bekend met de bezigheden van de OC. De verhoudingen tussen deze antwoorden zijn in het vorige figuur weergegeven; hieruit blijkt dat van de studenten die de OC kennen 55,6 % ongeveer of precies weet welke onderwerpen de OC behandelt.

In de volgende figuren is de bekendheid van de facultaire studentenraden en haar bezigheden weergegeven; deze blijkt op basis van de enquête op het hoge percentage van 76 % te liggen. Nog geen kwart van de studenten is aldus niet bekend met het orgaan dat zich bezig houdt met de OER's en allerlei voorzieningen binnen de faculteit zoals computers en studiezalen. De bekendheid met de werkzaamheden van de FSR ligt op een beduidend lager niveau: 6 % van

de studenten kent deze bezigheden daadwerkelijk terwijl daarentegen 29 % ongeveer bekend is met de uitgevoerde werkzaamheden.

Ook voor deze antwoorden is de kruistabel opgesteld; hieruit kan worden afgeleid dat 140 van de 302 studenten die aangeven de FSR ten minste ongeveer te kennen (46,4 %) ook ten minste ongeveer weet wat inhoud van de FSR-bezigheden is.

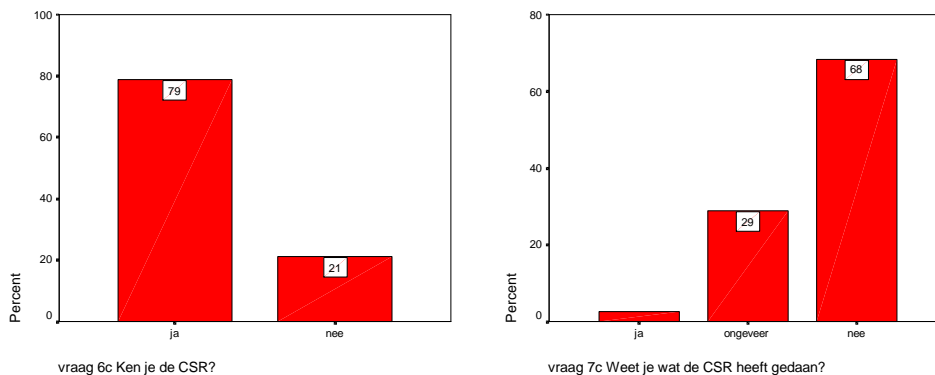
Figuur 4.13: Ken je de Facultaire Studentenraad?

		vraag 7b Weet je wat de FSR heeft gedaan?			Totaal
		ja	ongeveer	nee	
vraag 6b Ken je de FSR?	ja	26	114	162	302
	nee		5	88	93
Totaal		26	119	250	395

Ook de met de bekendheid met het instituut van de Centrale Studentenraad is het redelijk tot goed gesteld zo valt uit figuur 4.14 af te leiden: 79% van de studenten is bekend met het bestaan van dit orgaan. Met de bekendheid van de werkzaamheden van de CSR is het echter slechter gedaan; 3% van de respondenten is daarvan exact op de hoogte, 29% weet het ongeveer. Uit de onderstaande kruistabel blijkt verder dat 39,9 % van de mensen die goed of enigszins op de hoogte zijn van de CSR daadwerkelijk inzicht heeft in wat het werk van de CSR precies inhoudt.

Figuur 4.14: Ken je de Centrale Studentenraad en haar werkzaamheden ?

		vraag 7c Weet je wat de CSR heeft gedaan?			Totaal
		ja	ongeveer	nee	
vraag 6c Ken je de CSR?	ja	11	113	187	311
	nee		5	79	84
Totaal		11	118	266	395

Uit bovenstaande cijfers mag geconcludeerd worden dat de bekendheid van de werkzaamheden van de belangenbehartigingorganen op een (te) laag niveau ligt. De raden zouden hierin dus moeten investeren om te zorgen dat de bekendheid met de onderwerpen die de raden behandelen meer aandacht krijgt.

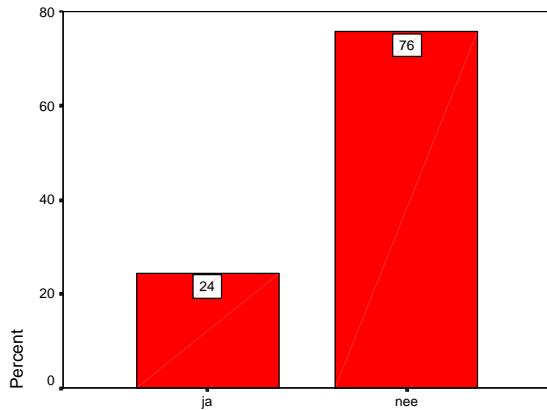
Vraag 8: De studentenraadsverkiezingen aan de Universiteit van Amsterdam

Met behulp van deze vraag is getracht meer inzicht te krijgen in de studentenraadsverkiezingen aan de Universiteit van Amsterdam. Vanwege de onbekendheid met dit fenomeen (zie voor de opkomstpercentages ook paragraaf 1.1.3 van het eerste deel en de bijlagen) is geen onderscheid gemaakt tussen facultaire- en centrale studentenraadsverkiezingen.

In figuur 4.15 is weergegeven welk percentage van de respondenten aangeeft de afgelopen studentenraadsverkiezingen, ongeacht of dit facultaire of centrale verkiezingen waren, überhaupt gestemd te hebben. Het blijkt dat 25 % van de respondenten gestemd heeft. Hieruit mogen we, gezien het feit dat het opkomstpercentage voor de verkiezingen voor het collegejaar 2001-2002 op 11,3 % lag, concluderen dat studenten die gestemd hebben eerder geneigd zijn de enquête te retourneren.

In de volgende figuur is weergegeven waarom de studenten aangeven wel of niet te stemmen. Van de 'welstemmers' geeft exact 60 % aan dit te doen uit de overtuiging dat het belangrijk is dat studenten invloed hebben op het universitaire beleid. Het grootste deel (52,4 % van het totale aantal) van de mensen dat aangeeft niet te stemmen laat dat na omdat hij/ zij óf niet geïnteresseerd is óf niet bekend is met de verschillende meningen dan wel met het houden van de verkiezingen. Hier blijkt aldus een groot bekendheidsprobleem van de lijsten uit.

Figuur 4.15: Heb je gestemd voor het collegejaar 2001-2002? Waarom wel of niet?

Heb je gestemd afgelopen verkiezingen?

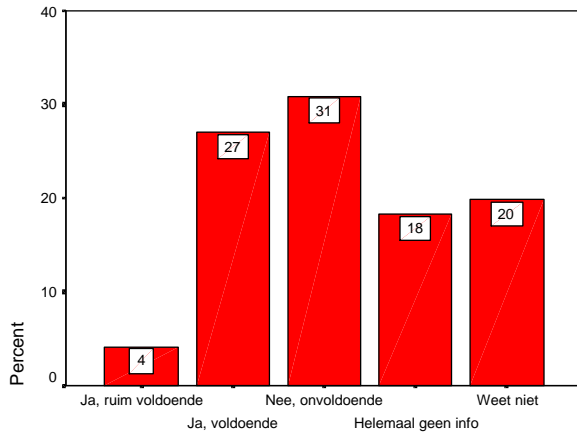
vraag 8b Waarom heb je wel of niet gestemd?		Percentage
Valide	Ja, ik vind invloed belangrijk	14,7
	Ja, ik steun een partij	0,8
	Ja, ik heb op een vriend gestemd	3,8
	Ja, ik vind dat mijn plicht	4,6
	Ja, anders namelijk	0,3
	Nee, ik ben niet geïnteresseerd	19,3
	Nee, ik weet niet waar de mensen voor staan	19,8
	Nee, ik wist niet dat er verkiezingen waren	13,3
	Nee, ik heb toch geen invloed	0,3
	Nee, ik was niet in staat om te stemmen	5,2
	Nee, ik ben nu 1e jaars	12,5
	Nee, ik had problemen met elektronisch stemmen	0,8
	Nee, anders namelijk	3,5
	Totaal	98,9
Ontbrekend		1,1
Totaal		100,0

De behandeling van de tweede antwoordmogelijkheid, die expliciet in de vraagstelling van de enquête was opgenomen, is hier achterwege gelaten vanwege het lage aantal respondenten dat ook daadwerkelijk een tweede antwoord had ingevuld. Derhalve zijn de resultaten hiervan niet meer representatief.

Vraag 9: De informatievoorzieningen met betrekking tot de verkiezingen

De negende vraag van de enquête betrof de informatievoorziening met betrekking tot de verkiezingen. Het Onderzoeksbureau is namelijk geïnteresseerd in hoe de student denkt over dit punt dat immer aan de nodige kritiek onderhevig is. In figuur 4.16 is aangegeven wat de mening van de respondenten in deze is.

Figuur 4.16: Wat vind je van de informatievoorziening m.b.t. de verkiezingen?

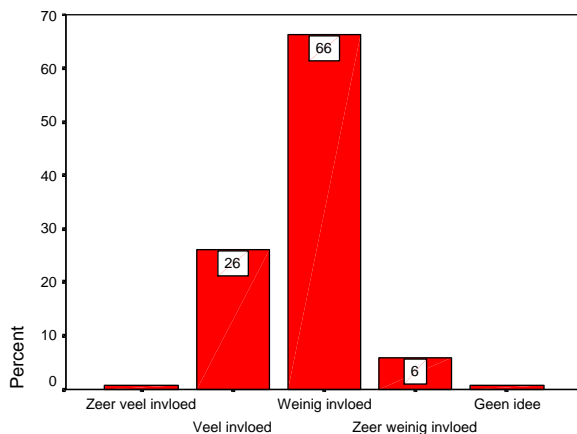
Vind je dat je voldoende bent geïnformeerd?

Een verhoudingsgewijs hoog percentage van 20% van de respondenten heeft in deze geen mening; 31 % geeft aan dat de informatievoorziening voldoende tot ruim voldoende is. Bijna de helft (49 %) zegt tenslotte dat de informatievoorziening onvoldoende was of dat er zelfs helemaal geen informatie is ontvangen.

Vraag 10: De daadwerkelijke invloed van studenten op het beleid

Deze vraag behandelt één van de kernpunten van het rapport. Het College van Bestuur heeft aangegeven dat er binnen de MUB een ‘substantiële invloed van studenten moet zijn’³⁶. De vraag in deze is dus of de ‘gewone’ (niet in raden actieve) student ook zo denkt over de daadwerkelijke effectieve invloed op het universiteitsbeleid. De resultaten worden weergegeven door de staafdiagram van figuur 4.17.

Figuur 4.17: Hoe groot denk je dat de invloed van studenten is?

Hoe groot denk je dat de invloed momenteel is?

³⁶ ‘Rapport bezinning op de MUB’, Universiteit van Amsterdam, juli 2001. pag 21

Een klein aantal studenten had geen idee of de studenteninvloed nu groot of klein was en heeft dit daarom, buiten de kaders van de antwoordmogelijkheden, duidelijk te kennen gegeven. Om deze kleine groep toch vertegenwoordigd te laten zijn is het antwoord 'Geen idee' toch in de staafdiagram opgenomen.

De resultaten roepen vragen op: 66 % van de studenten is van mening dat er weinig daadwerkelijke invloed op het universiteitsbeleid is terwijl dit, zoals boven al aangegeven, een expliciete wens van het College van Bestuur is.

Figuur 4.18: Verhouding tussen stemmers en de mening over invloed

		vraag 10: Hoe groot denk je dat de invloed van studenten momenteel is?					
		Zeer veel invloed	Veel invloed	Weinig invloed	Geen invloed	Geen idee	
vraag 8a Heb je gestemd?	ja	1	22	57	6	3	89
	nee	2	70	182	15		269
Totaal		3	92	239	21	3	358

In figuur 4.18 is het antwoord op vraag 8 (Heb je gestemd de afgelopen studentenraadsverkiezingen) uiteengezet tegen het antwoord op vraag 10. Opvallend is dat van de studenten die aangeven wel te hebben gestemd 71 % aangeeft van mening te zijn dat de invloed van studenten op het universiteitsbeleid zeer weinig is of helemaal niet bestaat. Deze studenten zeggen, gechargeerd gesteld, dat ze eigenlijk voor niets stemmen omdat de invloed toch klein tot verwaarloosbaar is. Een opvallende conclusie.

Een ander opvallend feit is dat van de respondenten die aangeven dat de invloed door studenten op dit moment groot tot zeer groot is 26,7 % aangeeft niet gestemd te hebben. Deze studenten vinden de invloed op het beleid dus meer dan noemenswaardig maar besluiten uiteindelijk toch niet te gaan stemmen. De vraag is met welke factoren dit samenhangt daar hier een contradictio in terminis lijkt te bestaan. Van de studenten die aangeven niet gestemd te hebben zegt 68,2 % dat ze de invloed van de studenten als 'weinig' of 'geen' te kwalificeren. Opvallend hieraan is dat verhoudingsgewijs bij de wel-stemmers een kleiner percentage een hoge pet op heeft van de invloed van studenten dan de niet-stemmers.

Ten slotte is het nog interessant om te zien wat de verhouding is tussen de mening van studenten over de mate van invloed en de opleiding waaraan deze studenten studeren. Dit valt te zien in figuur 4.19 waaruit blijkt dat vooral de studenten van de FEE (76,7 %) van mening zijn dat er weinig invloed van studenten is. Op de opleiding psychologie is het vertrouwen in de raad het grootst; 41,8 % van de studenten vindt dat de vertegenwoordiging van hun opleiding veel invloed heeft.

Figuur 4.19 Het vertrouwen naar opleiding uitgesplitst

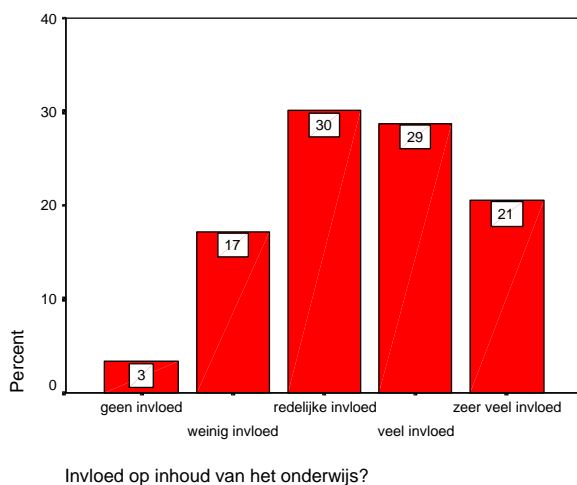
		vraag 10 Hoe groot denk je dat de invloed momenteel is?					Totaal
		Zeer veel invloed	Veel invloed	Weinig invloed	Zeer weinig invloed	Geen idee	

Opleiding	Psychologie	1	17	24		1	43
	FMG Overig	1	16	59	6		82
	Rechtsgeleerdheid		8	27	5		40
	FEE		7	33	2	1	43
	FGW	1	24	60	5	1	91
	AMC		10	19			29
	ACTA		5	10	3		18
	FNWI		13	21	1		35
Totaal		3	100	253	22	3	381

Vraag 11: Waar willen studenten invloed op?

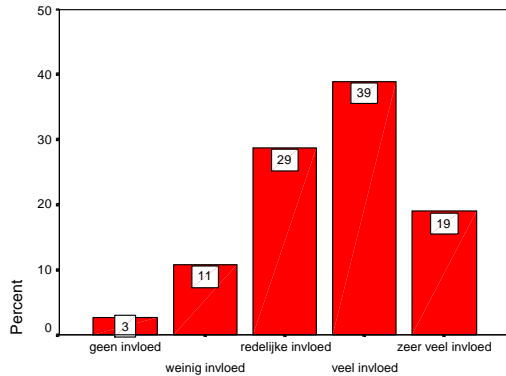
Met deze vraag wordt duidelijkheid verkregen over op welke onderwerpen studenten invloed wenselijk vinden. Negen onderwerpen zoals inhoud en organisatie van het onderwijs, beoordeling van docenten, financiën, rechten en plichten van de student, huisvesting, benoemingen van leidinggevenden, faciliteiten, en onderzoeksbeleid worden aan de orde gesteld. De resultaten hiervan kunnen een goede richtlijn vormen voor de studentenraden van de UvA en de UvA zelf om nieuwe zaken op te nemen respectievelijk meer bevoegdheden te geven, zodat de studenten beter tegemoet kunnen worden gekomen in hun behoeften.

Figuur 4.20: Invloed op inhoud van het onderwijs?

Met inhoud van het onderwijs wordt de invloed van studenten met betrekking op de inhoud van de vakken en de opbouw van de studie bedoeld. Uit bovenstaand staafdiagram blijkt bijna 60% van de studenten redelijk tot veel invloed wil hebben op de inhoud van het onderwijs. Een klein percentage van 21% wil zeer veel invloed op de inhoud van hun onderwijs. De rest van de studenten, een percentage van 20%, vindt invloed weinig tot niet van belang op de inhoud van het onderwijs.

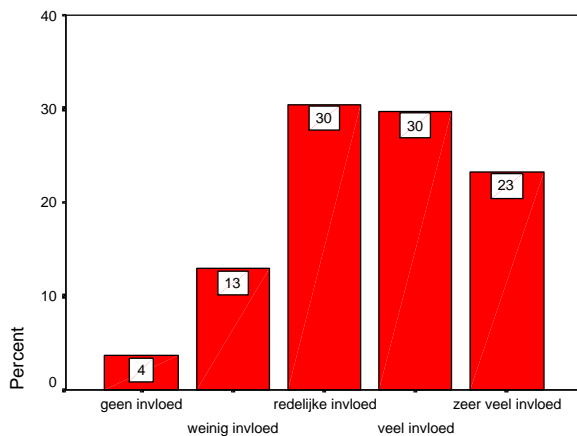
Figuur 4.21: Invloed op de organisatie van het onderwijs?

Invloed op organisatie van het onderwijs?

Het tweede onderwerp bevat de organisatie van het onderwijs. Met name de roostering van vakken en tentamens vallen hieronder. Een zeer groot gedeelte van de studenten, zo'n 87% wenst redelijk tot veel invloed te hebben op de organisatie van het onderwijs. Een klein deel, een percentage van 14% vindt het niet belangrijk om invloed op dit onderwerp te hebben.

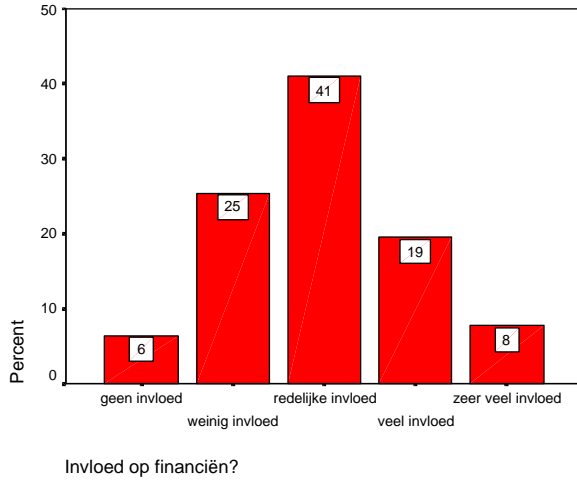
Figuur 4.22: Invloed op beoordeling van docenten?

Invloed op beoordelingen docenten?

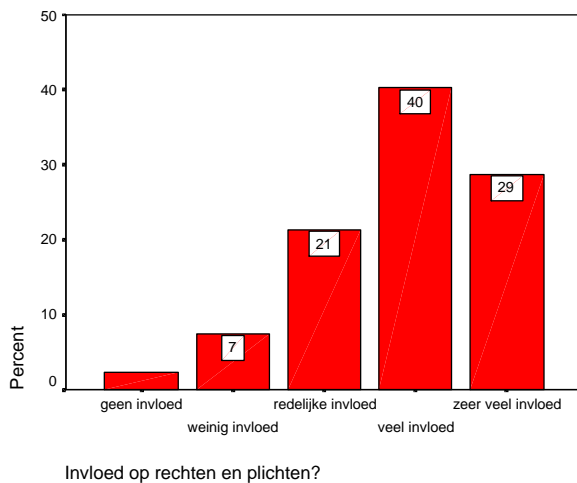
Het is gebruikelijk dat van elk vak aan een opleiding een evaluatie plaatsvindt. Een groot gedeelte van de evaluatie betreft de inhoud van het vak, een kleiner gedeelte betreft de docent. Hierin wordt dan voornamelijk gekeken naar hoe de docent de stof behandelt en overbrengt; ook wel de didactische kwaliteiten genoemd. Voor docenten is dit gevoelige informatie, daarom worden de resultaten van de evaluaties van docenten ook vaak niet openbaar gemaakt. Het is echter wel belangrijk dat studenten de kans krijgen hun docenten te evalueren. Het hoge percentage van 83 % van de studenten vindt het dan ook zeer belangrijk dat hierop invloed bestaat.

Figuur 4.23: Invloed op het financieel beleid?

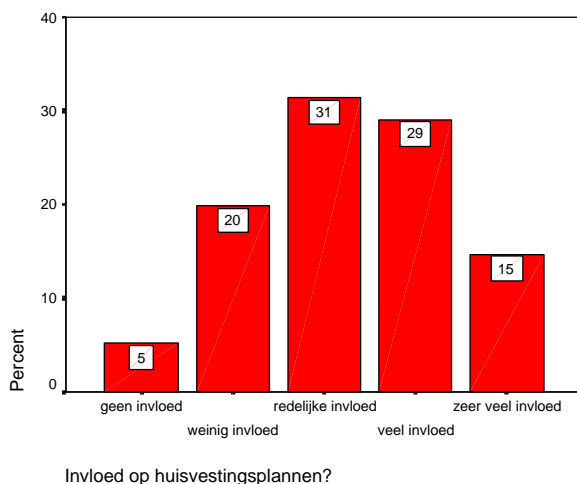
Met deze vraag probeert het Onderzoeksbureau te toetsen hoe belangrijk studenten het vaststellen van financiële prioriteiten binnen de UvA vinden. Een iets hoger percentage studenten (31%) vindt dit minder belangrijk dan voorgaande onderwerpen. Dit ligt ook wel in de lijn der verwachting daar studenten ook weinig van de financiën van de UvA op de hoogte kunnen zijn. Opvallend is dat een groot gedeelte van de studenten (69%) echter wel redelijk tot veel invloed op het financieel beleid wil hebben.

Figuur 4.24: Rechten en plichten van studenten

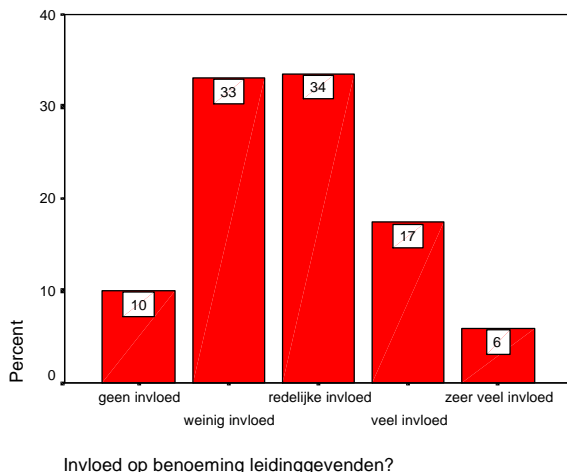
In bovenstaande figuur staan de percentages over de vraag hoeveel invloed studenten willen hebben op de vaststelling van de rechten en plichten van de student. Precies 90% van de studenten vindt invloed belangrijk op dit onderwerp. Maar 10% heeft hier minder belangstelling voor en vindt dat studenten weinig tot geen invloed moeten hebben op de rechten en plichten. Net als bij de onderwerpen inhoud en organisatie onderwijs, is dit ook een onderwerp dat directe betrekking heeft op de studenten. Het is daarom niet opvallend dat een grote meerderheid van de studenten hier invloed op wil hebben.

Figuur 4.25: Invloed op het gebied van huisvesting?

Huisvesting is altijd een lastig onderwerp geweest bij de UvA³⁷. Vooral de Centrale Studentenraad en de Centrale Ondernemingsraad hebben zich hard gemaakt voor een juiste besteding van het geld voor huisvestingplannen van de UvA. Begrotingen aangaande plannen omtrent huisvesting worden dan ook nauwlettend in de gaten gehouden, opdat de UvA geen kosten maakt die niet noodzakelijk zijn. Ongeveer 70% van studenten wil hier dan ook duidelijke invloed op hebben. Een kleine 30 % van de studenten vindt minder belangrijk.

Figuur 4.26: Invloed op benoeming van de leidinggevenden?

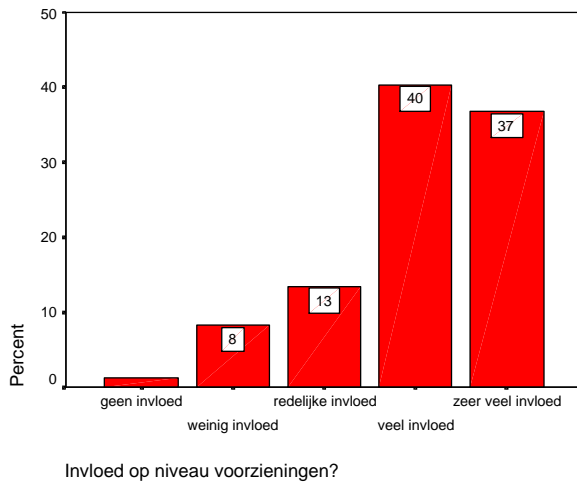

Met benoeming van leidinggevenden aan de UvA worden vooral bestuurders van opleidingen en faculteiten bedoeld. Het blijkt dat een redelijk grote groep van studenten (43 %) dit onderwerp niet zo interessant vindt.

Het voorlaatste onderwerp heeft betrekking op het niveau van de voorzieningen aan de UvA. Hierbij moet men denken aan faciliteiten voor studenten als computers, studiezalen, sportcentra, koffieautomaten en dergelijke. Uit de staafdiagram hieronder blijkt dat studenten zeer veel invloed op dit onderwerp willen hebben. Met kop en schouders steekt invloed op voorzieningen boven alle andere onderwerpen uit. Meer dan 85 % van de studenten wil hier veel tot zeer veel invloed op hebben. Een kleine groep van 10% vindt dat invloed van studenten op de hoedanigheid en kwaliteit van voorzieningen niet tot helemaal niet belangrijk is.

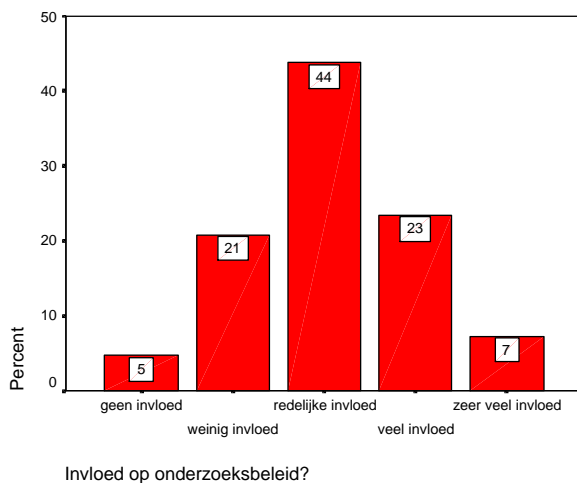
³⁷ Zie voor uitgebreid bespiegelingen van het Amsterdamse woningprobleem ‘Document Studentenhuisvesting, ASVA Studentenunie Onderzoeksbureau 2000.

Figuur 4.27: Invloed op voorzieningen?

De laatste vraag behandelt het onderzoeksbeleid van de UvA. Een klein percentage van de studenten, 25% vindt invloed op dit onderwerp niet van belang. Echter, een opvallend groot percentage studenten, 75% wil hier redelijk tot veel invloed op hebben.

Figuur 4.28: Invloed op het onderzoeksbeleid?

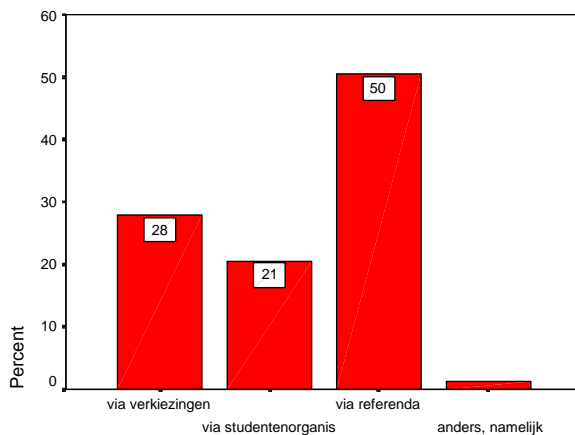
Vraag 12: De wijze van invloed door studenten

Dit onderzoek beoogt vooral de huidige situatie van de medezeggenschap te bekijken; hoe functioneert deze op dit moment, wat gaat er goed en fout en wat kunnen er eventueel voor verbetering worden aangedragen?

Met deze vraag is daarom specifiek beoogd inzicht te verkrijgen in de wensen van studenten omtrent de wijze van invloed. Willen studenten volgens het huidige model werken of dat studie- en studentenverenigingen een belangrijker rol gaan spelen. Of wil men juist dat belangrijke issues separaat aan de gehele populatie worden voorgelegd middels een raadgevend referendum? De uitkomsten zijn te belezen in de figuur 4.29.

De gegevens uit deze figuur zijn interessant. Ook al geven veel studenten aan niet gestemd te hebben, toch vindt 30% van de studenten het toch belangrijk dat invloed via gekozen studentenvertegenwoordigers moet plaatsvinden. Invloed via studentenorganisaties zoals studieverenigingen en studentenvakbonden vindt 20% van de studenten een juiste manier van vertegenwoordiging. Het referendum wordt echter door 50% de studenten als een wenselijk instituut betiteld. Veel studenten hebben echter ook aangegeven niet alleen het referendum te willen; er zou gezocht moeten worden naar een synthese van een aantal wijzen ter institutionalisering van de studenteninspraak.

Figuur 4.29: Hoe moet de invloed geregeld?

Hoe moet de invloed van studenten geregeld?

In de onderstaande kruistabel is tenslotte aangegeven wat de verhouding is tussen de antwoorden op de vragen *Heb je gestemd?* en *Hoe moet de invloed van studenten geregeld?*. In deze cijfers valt te onderkennen dat van de studenten dat wel heeft gestemd een redelijk gelijkend percentage (43,6 om 36,2 %) de invloed het liefst via referenda respectievelijk verkiezingen ziet geschieden. Bij de mensen die niet hebben gestemd liggen de percentages verschillend; van de niet stemmers vindt 53,0 % een referendum de beste optie tegenover een percentage van 24,6 % van de respondenten dat de voorkeur aan verkiezingen geeft.

Figuur 4.30: De verhouding tussen stemmen en wijzen van invloed.

		vraag 12 Hoe moet de invloed van studenten geregeld?				Totaal
		via verkiezingen	via studentenorganisaties	via referenda	anders	
vraag 8a Heb je gestemd?	ja	34	18	41	1	94
	nee	71	61	153	4	289
Totaal		105	79	194	5	383

Hoofdstuk 5

In dit laatste hoofdstuk zullen de conclusies en aanbevelingen die uit de voorgaande delen te distilleren waren worden samengevat en besproken. We hebben naar aanleiding van de centrale vraagstelling geprobeerd een heldere samenvatting te geven van de problematiek om van daaruit duidelijke en realistische ideeën te verbetering neer te zetten. Deze centrale vraagstelling was:

‘Wat is de mening van leden van de gemeenschap van de Universiteit van Amsterdam, bestaande uit studenten, studentenvertegenwoordigers, personeel, personeelsvertegenwoordigers en bestuurders, over het functioneren van het huidige medezeggenschapsmodel en welke verbeteringen kunnen worden aangebracht in dit model?’

5.1 Conclusies

5.1.1 Continuïteit

Op basis van de interviews mag geconcludeerd dat de continuïteit binnen vooral de vertegenwoordigingsorganen van de studenten een groot probleem is. Vrijwel alle raadsleden zwaaien na een bestuursjaar af hetgeen de kwaliteit van de raden niet ten goede komt. De nieuwe raadsleden moeten telkenmale opnieuw worden ingewerkt waardoor het verrichten van daadwerkelijk effectieve raadswerkzaamheden pas laat in het collegejaar kan aanvangen.

5.1.2 Opkomst en interesse

Een tweede, eveneens zorgelijke situatie, is die van de lage opkomsten bij de verkiezingen en het gebrek aan betrokkenheid en interesse bij studenten. Raden hebben steeds meer moeite om geschikte kandidaten voor het volgende jaar te vinden en het komt steeds vaker voor dat de raadszetels niet allen volledig bezet zijn. Dit houdt verband met de lage waardering voor het raadswerk.

De lage opkomsten zijn een rechtstreeks gevolg van twee factoren. Allereerst het hierboven beschreven probleem van het gebrek aan invloed maar ten tweede het gebrek aan voor studenten daadwerkelijk interessante issues.³⁸ Veel studenten willen wel degelijk betrokken worden in de beleidsvorming van de Universiteit doch enkel als het gaat om zaken die hem of haar direct (kunnen) raken. Op deze zaken bestaat echter slechts beperkte invloed. Zaken als het universiteitsreglement en de vaststelling van regelingen op het gebied van welzijn, veiligheid en gezondheid hebben niet direct de interesse van de student.

³⁸ Zie ook vraag 11 van Hoofdstuk 4 waaruit onder andere blijkt dat studenten redelijk tot veel invloed op inhoud en organisatie van het onderwijs, beoordelingen van docenten, rechten en plichten van studenten en voorzieningen willen.

5.1.3 Invloed door vertegenwoordigers

De daadwerkelijke invloed die de vertegenwoordiging heeft is een ander punt van aandacht. Men is van mening dat de invloed die uitgeoefend kan worden niet voldoet aan de eisen die aan de UvA gesteld mogen worden. Structurele en sterke inspraakmogelijkheden van studenten en medewerkers zijn daarin onontbeerlijk. Veel studenten (72 % zoals blijkt uit vraag 10 van hoofdstuk 4) zijn echter van mening dat de invloed van studenten als 'weinig' tot 'zeer weinig' moet worden gekwalificeerd. Tevens geven zij aan op bepaalde gebieden wel duidelijke invloed te willen hebben zoals blijkt uit vraag 11 van hoofdstuk 4.

5.1.4 Invulling van het wettelijk kader

Ook is de invulling van de kaderwet MUB, als onderdeel van de WHW, niet naar tevredenheid verlopen. De MUB biedt veel meer mogelijkheden dan op dit moment aan de vertegenwoordigers ter hand worden gesteld. De uitwerking van de MUB is in Amsterdam onnodig minimalistisch en daarom een blok aan het been van de belangenbehartigers van studenten en staf. De rechten van deze organen zouden ter tegemoetkoming aan deze grieven uitgebreid en beter uitgewerkt moeten worden, maar de bestuurders lijken over het algemeen aan deze oproep geen gehoor te willen geven.

5.1.5 Attitude van bestuurders, draagvlakproblemen

Een probleem dat nauw met het bovenstaande samenhangt is de attitude van de bestuurders. Veel geïnterviewden hebben de indruk de bestuurder het eigenlijk 'wel best vindt zo' en aldus helemaal niet zit te wachten op een verbetering van de formele positie van de vertegenwoordigingsorganen. De bestuurders – met name de decanen en het College van Bestuur worden in dit verband genoemd – zijn niet daadwerkelijk geïnteresseerd in een krachtige vertegenwoordiging en nemen deze dan ook niet serieus, zo wordt door de ondervraagden gesteld. Een uitvloeisel van deze houding is de gebrekkige informatievoorziening door het bestuur aan studenten en staf waardoor het deze moeilijk gemaakt worden serieuze adviezen te geven en goed overwogen instemming te verlenen. Ook het initiatiefrecht verwordt door deze politiek tot een papieren tijger.

Met deze problematiek hangt eveneens het gebrek aan draagvlak samen dat voor sommige besluiten bestaat. Doordat er in de praktijk weinig ruggespraak plaatsvindt tussen bestuurders en de staf en de studenten vallen veel besluiten voor de mensen op de werkvloer volledig 'uit de lucht'. Hierdoor kunnen er fricties ontstaan en komt het ook voor dat besluiten helemaal niet of in 'aangepaste vorm' uitgevoerd worden.

5.2 Aanbevelingen naar aanleiding van het onderzoek

Zoals de titel van deze paragraaf al aanduidt zullen wij hieronder een selectie van aanbevelingen doen die naar aanleiding van het onderzoek zijn opgekomen. Als gezegd is geprobeerd realistische en (ver)werkbare aanbevelingen te doen die voor het grootste deel binnen het huidige wettelijk kader realiseerbaar zijn.

5.2.1 'De dakpanconstructie'

De eerste aanbeveling betreft de verbetering van de continuïteit van kennis, kunde en informatie binnen de raden. Zoals uit het voorstaande blijkt is dit een groot probleem binnen de raad dat gedeeltelijk ondervangen zou kunnen worden door het invoeren van de zogenaamde 'dakpanconstructie'. Halfjaarlijks zou daartoe een nieuwe groep studenten moeten worden aangesteld in de raden met de wetenschap dat het telkens gaat om de helft het aantal raadszetels. Zo blijft essentiële informatie binnen de raad en wordt een raad een gezonde mix van relatief geroutineerde studenten en nieuwe, enthousiaste raadsleden.

5.2.2 Het medezeggenschapsstelsel

De discussie over de keuze voor het gedeelde of ongedeelde medezeggenschapsmodel lijkt op dit moment weer aan actualiteit te winnen. De volgende aanbeveling heeft dan ook betrekking op deze discussie.

Teveel wordt op dit moment gekeken naar de huidige bezetting van de raden als het gaat om de keuze voor het medezeggenschapsmodel. Een gedeeld medezeggenschapsmodel zoals het nu is heeft uiteraard voordelen, zoals de gescheiden belangbehartiging door studenten en personeel. Toch willen wij in de huidige situatie aanbevelen om de keuze te maken voor een ongedeelde medezeggenschapsstelsel. Deze keuze is gestoeld op een aantal argumenten:

- De Universiteit van Amsterdam is een academische gemeenschap hetgeen een bepaalde wederzijdse afhankelijkheid van docenten en studenten met zich meebrengt. Het huidige model is bedrijfsmatig en maakt de afstemming tussen studenten- en stafbelangen moeilijk, hetgeen de invloed van deze organen verzwakt.
- De continuïteitsproblemen worden door een universiteits- en faculteitsraad beter ondervangen. Doordat staf voor drie jaar is aangesteld kunnen zij de nieuwe studenten gemakkelijk op de hoogte brengen van specifieke, op dat moment aanhangige zaken. Deze specifieke zaken zullen in de inwerkperiodes niet zo snel aan bod komen zodat de nieuwe raadsleden op sommige punten een informatieachterstand kunnen oplopen. Dit wordt door het ongedeelde model voorkomen.

- Het instituut van de ongedeelde raad heeft gezien de bezetting voor studenten sneller een hogere status dan twee separate raden. Hierdoor is het waarschijnlijk dat studenten sneller zitting nemen in een raad en daarmee de huidige lacunes in het democratische model (weergegeven in paragraaf 1.4) beter bestreden kunnen worden.

Andere argumenten zijn te vinden in de verwachting dat mensen minder snel zullen afhaken omdat de werkdruk binnen een grote ongedeelde raad lager is en het feit dat samenwerking minder afhankelijk is gemaakt van de personen die in de organen zitting hebben.

5.2.3 Raadsbegeleiding

Op de Hogeschool van Amsterdam kent men het idee van de OC-coaching. Dit houdt in dat er twee vaste medewerkers zijn die het werk van de OC zowel secretariael als juridisch ondersteunen en bovendien adviezen van de hand kunnen doen omtrent scholing en onderwijszaken.

Ook op de Universiteit van Amsterdam zou een betere en professionelere begeleiding niet misstaan. Te denken valt in dit kader aan ongelimiteerde juridische ondersteuning ingeval van geschillen met de bestuurders: nu gaat dat vaak nog ten koste van het budget van de raad. Ook uitbreiding van het aantal beschikbare cursussen voor raadsleden past in deze filosofie. Verder valt te denken aan een raad van advies die feedback geeft aan de raad.

5.2.4 Meerhoofdigheid in het bestuur

De meest directe manier van inspraak is het toelaten van studenten en docenten tot de bestuursvergaderingen. Op dit moment ligt de daadwerkelijke macht op het universitaire niveau bij het College en op het facultaire niveau bij de decaan. Dit stemt in veel gevallen tot ontevredenheid, zoals we hebben kunnen zien in de voorgaande hoofdstukken. Er is een aantal redenen waarom een meerhoofdig bestuur hierin verbetering zal kunnen brengen.

- De invloed van zowel de studenten als de docenten wordt krachtiger doordat zij direct in contact staan met de verantwoordelijken. De bestuurder wordt op deze manier gedwongen de argumenten van de vertegenwoordiging in zijn overwegingen mee te nemen.
- Ook zal de kwaliteit van besluiten worden verhoogd door een meerhoofdig bestuur. Doordat vertegenwoordigers vroegtijdig de kans krijgen om kritisch op de voorgestelde plannen te reageren zal het uiteindelijke besluit van hogere kwaliteit zijn en bovendien minder snel fricties binnen de universiteit of faculteit opleveren.

- Doordat vertegenwoordigers actief in de vergaderingen participeren is het bovendien makkelijker voor de bestuurder om draagvlak te creëren. Hij heeft direct duidelijkheid over de situatie op de werkvloer en kan deze informatie meenemen in zijn beslissing.
- Andersom gaat dit argument ook op; doordat vertegenwoordigers beter en vroegtijdiger inzicht krijgen in de voorgenomen besluiten kunnen zij dit sneller aan hun achterban terugkoppelen en zo draagvlak voor het te nemen besluit creëren.
- De informatieachterstand die de vertegenwoordiging vaak blijkt te hebben kan door het instellen van meerhoofdige besturen worden opgelost. Doordat de vertegenwoordigers snel toegang hebben tot informatie kunnen zij zich zorgvuldig voorbereiden op te nemen besluiten en te geven adviezen. Ook de waarde van het initiatiefrecht wordt zo groter. Een en ander brengt mee dat de waarde van vertegenwoordigingsorganen sterk zal toenemen.

Meerhoofdigheid kan zowel op centraal als op facultair als op opleidingsniveau gerealiseerd worden en lijkt op dit moment zeker een te prefereren model. Zoals uit paragraaf 2.5.5 blijkt is het zelfs de expliciete wil van de wetgever geweest om meerhoofdige opleidingsbesturen te realiseren.

5.2.5 Referendum

Veel studenten hebben in de enquête aangegeven behoefte te hebben aan aangepaste vormen van inspraak. Behalve de inspraak op de huidige manier, doormiddel van verkozen vertegenwoordigers, wordt de mogelijkheid van een raadgevend referendum als een goed complementair systeem gezien. Studenten en docenten zouden op deze manier directe invloed krijgen in bijvoorbeeld de keuze voor het medezeggenschapsstelsel, huisvesting, bachelor-masterplannen en de fusie tussen HvA en UvA.

5.2.6 Bestuursconvenant/ invloed CvB

Het College van Bestuur moet zich in de problematiek omtrent inspraak duidelijker houding geven. Veelal beroept het College zich op de autonomie van de faculteiten. Dit is ingeval het zaken betreft die het gehele universiteitsbelang raken een onwenselijke opstelling. Het creëren van duidelijkheid is een taak van het College die zij dan ook voortvarend ter hand zou moeten nemen.

Om duidelijker verantwoordelijkheidsrelaties te realiseren kan men denken aan een helder en weloverwogen bestuursconvenant. In dit stuk zou, na onderhandelingen tussen College, vertegenwoordiging en decanen, vastgelegd kunnen worden wat precies de rechten en plichten van studenten, docenten en bestuurders zijn.

Hierbij kan men denken aan de zaken waarop instemmings-, advies- en informatierecht bestaat en een duidelijke beroepsregeling in geval van geschillen.

5.2.7 OWI-student

Op een aantal faculteiten (onder andere binnen FMG en bij het OWI PSCW) is er een student die het recht heeft de vergaderingen van de onderwijsinstututen bij te wonen. Het voordeel hiervan is dat op deze manier studenten op de hoogte zijn van hetgeen binnen de OWI's gebeurt. Ook onderhoudt de OWI-student contacten met de OC's en informeert hij ze over verschillende zaken die binnen de faculteit en de FSR spelen.

Het instituut van de OWI-student is echter niet op elke faculteit tot volledige wasdom gekomen hetgeen een negatieve ontwikkeling is. De faculteiten en onderwijsinstututen zouden moeten investeren in het vinden van een capabele OWI-student zodat de informatievoorziening en afstemming op het gebied van onderzoekswerkzaamheden naar de student en zijn vertegenwoordigers gegarandeerd wordt.

5.2.8 Bevoegdheid student vergaderingen bij te wonen

Een goede remedie tegen het bestaande informatieprobleem is de bevoegdheidsverlening aan een student en een docent om de vergaderingen van het College van Bestuur en het Centraal Bestuurlijk Overleg bij te wonen. De studenten en docenten zijn zo direct op de hoogte van de zaken die aan de universiteit spelen danwel aanhangig worden gemaakt en kunnen zo hun achterban vroegtijdig van de juiste informatie voorzien. Uiteraard moeten bepaalde vertrouwelijke zaken binnenskamers worden gehouden maar op deze manier kan er vroeg in het besluitvormingsproces een essentieel controleproces plaatsvinden.

5.2.9 Faciliteiten

De faciliteiten voor de raadsleden en de mogelijkheden om de werkzaamheden onder de aandacht te brengen moeten verbeterd worden gezien de schokkend lage bekendheid van de werkzaamheden van zowel OC als FSR als CSR zoals blijkt uit vraag 7 en 8 van hoofdstuk 4³⁹. Te denken valt aan een vaste pagina in het universiteitsblad Folia, geheel gewijd aan de issues van de medezeggenschap en de rol die studenten op dit gebied spelen. Zo blijft de 'gewone' student op de hoogte van de ontwikkelingen en onderwerpen met betrekking tot studenteninspraak. Eenzelfde constructie is denkbaar voor de faculteitsbladen.

Met betrekking tot directe faciliteiten kan gedacht worden aan verbeterde secretariële, ambtelijke en juridische ondersteuning, goede computerfaciliteiten en verbeterde bereikbaarheid.

³⁹ Hierin geeft 10 % van de studenten aan bekend te zijn met de werkzaamheden van de OC, 19 % geeft aan ongeveer op de hoogte te zijn waar het de bezigheden van de OC betreft. De werkzaamheden van de FSR zijn bij 6 % van de studenten echt bekend; 29 % weet het ongeveer. De werkzaamheden van de CSR zijn het minst bekend: 3 % weet exact wat deze inhouden tegenover 29 % van de studenten die hiermee ongeveer bekend zijn.

5.2.10 Ombudsstudent

De laatste aanbeveling betreft de invoering van de ombudsstudent. Deze student heeft eens in de week een spreekuur waarop studenten hun klachten kwijt kunnen over de kwaliteit van de literatuur, een vak, de docent of andere zaken met betrekking tot het onderwijs op de faculteit.

Het voordeel van deze student ligt in zijn of haar mogelijkheid om onafhankelijk met docenten te discussiëren over problemen met betrekking tot het onderwijs. Hij kan aan de hand van geconstateerde problemen in gesprek treden met de decaan, onderwijsinstituut- en onderzoeksinstituutdirecteuren, de opleidingscommissie of de desbetreffende docent waarbij het probleem is geconstateerd.